

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C44 – LEE7**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 28 oktober 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het uitblijven van een toetsingskader met betrekking tot de inventaris van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)	
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de inventaris van het bouwkundig erfgoed	
Vraag om uitleg van mevrouw Mercedes Van Volcem tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de inventaris van het bouwkundig erfgoed	
Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de vaststelling van een inventaris van het Vlaams bouwkundig erfgoed	3
Vraag om uitleg van de heer Lode Ceysens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de wijziging van verkavelingsvoorwaarden met betrekking tot zonnepanelen	17
Vraag om uitleg van mevrouw Linda Vissers tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de door de federale minister van Defensie aangekondigde sluiting van kazernes en hun mogelijke herbestemming tot industrie- en kmo-zone	
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de herbestemming van gedesaffekteerde militaire domeinen	19
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het ontwikkelen van gebieden voor stedelijke ontwikkeling	25
Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de lange wachttijd voor een bouwvergunning voor grote investeringsprojecten	30

■

Voorzitter: de heer Bart Martens

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Geert Bourgeois, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het uitblijven van een toetsingskader met betrekking tot de inventaris van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de inventaris van het bouwkundig erfgoed

Vraag om uitleg van mevrouw Mercedes Van Volcem tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de inventaris van het bouwkundig erfgoed

Vraag om uitleg van mevrouw Michèle Hostekint tot de heer Geert Bourgeois, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de vaststelling van een inventaris van het Vlaams bouwkundig erfgoed

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de minister, op 3 oktober trad het besluit in werking tot vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed. De administrateur-generaal van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE) trof dit besluit op 14 september 2009. Daarmee geeft zij aan welk gebouwd patrimonium in Vlaanderen erfgoedwaarde heeft. Het gaat over ongeveer 66.000 panden, sommige beschermd als monument, maar de meeste niet.

Door die vaststelling worden op die gebouwen enkele regels van kracht die de herbestemming of verandering van functie vergemakkelijken, de normen inzake energieprestatie versoepelen, de subsidiebeperving voor het renoveren als sociale woning opheffen, het plaatsen van zonnepanelen en -boilers regelen, en de mogelijkheid tot slopen willen laten afhangen van een algemene onroerenderfgoedtoets. Dat staat in de omzendbrief van de administrateur-generaal aan de gemeentebesturen van 21 september 2009. De administrateur-generaal zegt verder: “Het betrokken besluit van de Vlaamse Regering wordt momenteel voorbereid.”

Dat betekent dat de gemeenten momenteel in een grijze zone moeten werken. De lijst is vastgesteld, maar het toetsingskader niet. Heel wat gemeenten worstelen trouwens al jaren met de VIOE-lijst. De gemeenten die de lijst ernstig nemen en er rekening mee willen houden, worden ook al jaren geconfronteerd met het feit dat de lijst geen juridische draagkracht heeft. Sommige gemeenten proberen een oplossing te vinden door bijvoorbeeld een ruimtelijk uitvoeringsplan erfgoed (erfgoed-RUP), een villaplan of iets anders creatiefs te maken, maar zij stuiten bijna altijd op hinderpalen zoals procedures bij de Raad van State.

De vaststelling van de lijst met de bijhorende vijf regels is ongetwijfeld een stap in de goede richting, maar ik vrees dat ze nog geen sluitend antwoord biedt. Voor we daarover uitspraken kunnen doen, is het van uitzonderlijk belang dat we het aangekondigde toetsingskader kennen. Mijnheer de minister, wanneer zal dit toetsingskader er zijn? Kunt u daar nu al een aantal krachtlijnen van schetsen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de minister, ik ben blij dat de lijst een zekere rechtskracht heeft. U bent een uitstekend jurist. Ik weet dan ook dat u straks uitgebreid zult uitleggen wat de rechtsgevolgen zijn.

Het is goed dat er eindelijk een betekenis wordt gegeven aan deze lijst. Er moet een extra afweging gebeuren bij de aanvraag van sloopvergunningen voor gebouwen die op die lijst staan. Het is de eerste vorm van een soort van bescherming die ik alleen maar kan toejuichen. Ook tijdens de vorige legislatuur hebben we ervoor gepleit kracht te geven aan die lijst.

Ik merk wel twee grote problemen. Zo hebben sommige delen van de administratie de voorbije maanden in briefwisseling met de lokale besturen niet eens melding gemaakt van het feit dat een bepaald pand op de lijst stond. Ik vind het jammer dat de administratie van de Vlaamse overheid die extra reflex niet heeft. Ik weet wel dat er op dat moment nog geen bindende kracht was. Ik wil dan ook oproepen tot meer alertheid bij de administratie opdat zij op zijn minst een ernstige afweging zou maken. Ik geef het voorbeeld van een gebouw dat op de lijst staat. De administratie maakte niet eens melding van het feit dat het op de lijst staat, laat staan dan ze een afweging zou maken over de vraag of het al dan niet gesloopt mag worden.

De andere kant is de kant van de burger, en dat is in de kranten uitgebreid aan bod gekomen, die verbaasd staat te kijken dat zijn woning op die lijst staat maar daarover niet op de hoogte is gebracht. Indien het mijn woning zou zijn, zou ik trots zijn, maar niet elke Vlaming redeneert op die manier. Ik vind het begrijpelijk dat sommige mensen zich wat zorgen maken. Er moet dan ook verduidelijking komen.

Tot slot wil ik van de gelegenheid gebruik maken, mijnheer de minister, om u nog eens te vragen hoe het nu zit met die inventaris. Is die volledig? Wordt daar nog aan gewerkt? Wordt er een schema voor bijsturing gemaakt? Dat soort inventarissen is immers onderhevig aan slijtage. Zo zijn er op het terrein niet alleen panden verdwenen, maar zijn er vaak waarderingsgronden die ertoe leiden dat gebouwen uit de jaren vijftig die vandaag niet op de lijst staan, ook langzaam maar zeker hun plaats krijgen omdat ze architecturaal zo waardevol zijn dat ze tot ons erfgoed zouden kunnen behoren.

Mijnheer de minister, is die inventaris nu volledig afgerond of zijn er nog blinde vlekken?

Hoe valt de toekomstige sloop van gebouwen nog te rijmen met een vorm van vrijwaring voor de toekomst? In welke mate speelt hier een afweging? Ik pleit ervoor dat de administratie dit zeer goed argumenteert.

Hoe zal concreet een aanvraag tot verbouwing of sloop worden geëvalueerd door de administratie? Welke argumenten en criteria zal ze daarvoor gebruiken en hoe wordt de vrijwaring versterkt? Mijn standpunt is duidelijk. Ik wil dat zo veel mogelijk waardevol erfgoed wordt gevrijwaard. Moet de Vlaamse Regering niet het goede voorbeeld geven? Ik verwijs naar wat er is gebeurd in Doel. Ik ben me er goed van bewust dat dat een specifiek dossier is. Op de lijst stonden echter heel wat gebouwen, die nu onder de sloophamer verdwenen zijn. Als de Vlaamse overheid zelf bij het geding betrokken is, gedraagt ze zich ook niet altijd als de beste huisvader. Hoe en wanneer werden of worden de eigenaars op de hoogte gebracht van de inventarisatie van hun pand en van de rechtsgevolgen daarvan? Kan er iets extra gebeuren of laat u dat over aan de lokale besturen?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Mijnheer de minister, collega's, iedereen weet wel waarover het gaat. Ik zal dus vermijden in herhaling te vallen. Ik wil echter ook weten of er initiatieven werden genomen om de eigenaars hiervan op de hoogte te brengen en of ze werden aangeschreven.

Mijnheer de minister, een van de zaken waarover ik het meest bekommerd ben, zijn de rechtsmiddelen. Op dit moment zijn die er eigenlijk niet. Voor het decreet van toepassing was, die aan de inventaris rechtskracht en rechtsgevolgen verbindt, was er in mijn stad Brugge al een beleid dat ook al in onze bouwverordening was vervat. Dat is pas sinds 2006 zo, nog niet zo lang dus. We werden geconfronteerd met het feit dat woningen op die inventaris geplaatst werden zonder dat de mensen daarover werden ingelicht. Sinds 1972 is men

daarmee bezig. Heel wat panden die daarop stonden, zijn ondertussen al gesloopt. Juist omdat Brugge daar rechtsgevolgen aan heeft gekoppeld, hebben we in 2007 2600 eigenaars aangeschreven. We hebben toen enorm veel kritiek gekregen omdat er geen rechtsmiddelen waren, terwijl er op het vlak van het erfgoed toch wel enorm veel gevolgen aan verbonden zijn. Veel lasten maar weinig lusten, zou ik zo zeggen. (*Opmerkingen van de heer Bart Caron*)

Ik denk dan aan de restauratie. Er is een groot onderscheid tussen de beschermde gebouwen en de voorlopige bescherming. Ik heb daar al heel wat discussies over gevoerd. Ik weet dus waarover ik het heb. Vooraleer een gebouw beschermd wordt, is er de voorlopige bescherming. Daar kan bezwaar tegen aangetekend worden enzovoort. Bij de inventaris bestaat die mogelijkheid niet. Daar is toch heel wat protest tegen. Men is misschien wel blij dat zijn gebouw op die inventaris staat en dat het pand als waardevol wordt beschouwd. Rechtszekerheid is echter ook belangrijk. Als de betrokkene vindt dat dat niet aan de orde is, moet hij toch de mogelijkheid hebben daartegen te protesteren. Bij de Raad van State is er een procedure aanhangig gemaakt in verband met de stad Brugge. De jurist van de stad zegt dat de Raad van State ons misschien geen gelijk zal geven juist omdat er in geen rechtsmiddelen voorzien is en aan de inventaris rechtsgevolgen gekoppeld worden.

Mijnheer de minister, wat zult u doen? Ik ben zeer blij dat u een initiatief neemt. Zo worden de steden toch wat ontlast en is er ook een wat coherenter beleid. We mogen echter ook niet vervallen in procedureslagen. Hoe zult u ervoor zorgen dat die lijst accuraat blijft? U hebt daarover een omzendbrief verstuurd. U vraagt dat de steden zo veel mogelijk doormailen naar een bepaald punt om te zeggen wat er al dan niet op staat. Voor de gemeenten is dat echter weer een last die erbij komt. Ze krijgen daar bovendien geen middelen voor. Ik pleit er dan ook voor dat, telkens er een last bij komt of aan een stad gevraagd wordt iets te doen voor een hogere overheid, er iets aan verbonden is.

Ik ben zeker een pleitbezorger voor het erfgoedbeleid. De vraag is of u een premiestelsel zult uitwerken voor de eigenaars van panden die op de lijst van het bouwkundig erfgoed staan. Voor monumenten leveren de Vlaamse overheid, de stad en de provincie bijvoorbeeld een bijdrage.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zal niet in herhaling vallen. Er is al veel gezegd. Het is een zeer goede zaak dat die inventaris is vastgesteld. Het is goed dat we spaarzaam omspringen met waardevol patrimonium, met patrimonium dat erfgoedwaarde heeft. Bovendien zorgt die inventaris ervoor dat we over een volwaardig beleidsinstrument beschikken.

Het is natuurlijk wel zo dat die vaststelling van die inventaris leidt tot een aantal rechtsgevolgen. Daar werd hier ook al naar verwezen. Als mensen zonnepanelen of een zonneboiler willen plaatsen, is dat niet zo vrijblijvend. Daarvoor is nu een stedenbouwkundige vergunning nodig. Het is belangrijk dat eigenaars daarvan op de hoogte worden gesteld. Ik kan meteen ook de vraag van mevrouw Van Volcem beantwoorden. Het is niet zo dat eigenaars werden aangeschreven. Na het indienen van de lijst heb ik bij toeval vastgesteld dat mijn eigen woning erop voorkwam. Ik was mij daar niet van bewust. En ik veronderstel dat ik niet de enige van die 66.000 ben die mij daar niet van bewust was. Ik ben in elk geval niet aangeschreven. Ik vraag mij zelfs af in hoeverre alle lokale besturen daarvan op de hoogte zijn.

Mijnheer de minister, ik denk dat het van goed bestuur zou getuigen mochten alle eigenaars, om alle problemen die daaruit voortvloeien te vermijden, op de hoogte worden gebracht. Op welke manieren zullen de eigenaars van woningen op de hoogte worden gebracht van het feit dat hun woningen op deze lijst staan en van welke rechten en plichten hieruit voortvloeien? Bent u van oordeel dat de gemeenten in staat zijn om te controleren of de eigenaars van alle woningen die op de lijst van het waardevol onroerend goed staan, zich houden aan de

wettelijke verplichtingen die daaruit voortvloeien? Bent u van oordeel dat de huidige regelgeving inzake rechten en plichten, gekoppeld aan de woningen, voldoende sluitend is?

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Ik wil eerst reageren op mijn collega uit Brugge. Op het Vlaamse niveau moeten wij proberen het erfgoed dat onze voorouders hebben nagelaten, zo goed mogelijk te beheren. Wij hebben daar een aantal instrumenten voor. Ik betreur een beetje de negatieve benadering vanuit het oogpunt van de eigenaren die van niets weten en die blijkbaar denken dat ze gestraft zullen worden. Aan de opname in de inventaris zijn, dankzij de aanpassingen in de vorige en huidige legislatuur, voor het pure eigenaarschap een aantal voordelen verbonden. Mijnheer de minister, u zult daar zeker dieper op ingaan. Het is belangrijk dat dit positief geduid wordt. Dit geldt ook ten aanzien van de gemeenten en zeker van een stad als Brugge. Juist het erfgoed heeft een pure, hard-economische betekenis voor uw stad, mevrouw Van Volcem. U hebt er alle belang bij. Ik herinner mij nog hoe Brugge in de jaren negentig zelf de slopingsvergunning heeft afgeleverd voor de oudste gevangenis van dit gedeelte van West-Europa, het Pandreitje. Dat werd, ondanks het verzet van de toenmalige minister, gewoon afgebroken. De Raad van State schorste de bewarende maatregel van de bescherming.

Het is belangrijk dat de inventaris die er is en die onvolkomen is, omdat hij heel lang in de tijd gespreid is, vandaag een werkelijke betekenis heeft. Ik vind het goed dat de minister daar volop uitvoering aan geeft en er ook volop mee wil voortgaan. We kunnen daar in het kader van de beleidsnota dieper op ingaan. Een aantal oudere boekdelen moeten zeker snel geherinventariseerd worden. De normen en parameters waaraan men de monumenten toetste om ze al dan niet op te nemen, zijn in de loop van die meer dan dertig jaar intussen sterk geëvolueerd – zoals ook de samenleving evolueert.

We moeten ook beseffen dat een aantal van de gebouwen die in de inventaris zijn opgenomen, dringend moeten worden beschermd. Dit moet een soort voorzorgsmaatregel zijn, om te beletten dat zij plots in de plooiën van de geschiedenis verdwijnen, zoals er veel jammer genoeg verdwenen zijn. Dat betekent dat wij samen met de gemeenten ervoor moeten zorgen dat daaraan wat kan gebeuren.

U weet, mijnheer de minister, dat monumentenzorg gedurende jaren in brede kringen een negatief imago heeft gekregen door de lange wachttijden. Eigenaren van een beschermd monument moesten jaren wachten en een moeilijke procedure doorlopen om te kunnen restaureren. Heel vaak waren het ruïnes die konden worden gerestaureerd. Daaraan is wat geremedieerd, onder andere door de onderhoudspremie en de extra kredieten die er zijn gekomen. De voorbije tien jaren zijn er heel wat monumenten op de lijsten opgenomen en beschermd. Daar zijn extra financiële voordelen voor. Nu zitten we in de fase dat de inventaris negatief dreigt te worden geduid door de eigenaars die van niets weten. We merken dat aan de tussenkomen hier. De implementatie van het huidige wettelijke, decretale en reglementaire kader is cruciaal. Wij moeten op korte termijn de juiste stappen zetten ten aanzien van de gemeentebesturen. Wij moeten daarover een juiste algemene communicatie doen. Wij moeten ervoor zorgen dat de monumentenzorg, die de voorbije tijd om tal van redenen positiever kon worden geduid, niet opnieuw in een negatief daglicht wordt gesteld. Dan zouden we in een heel moeilijke beweging terecht komen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Mevrouw Valerie Taeldeman: Mijnheer de minister, beste collega's, ik kan naar aanleiding van de vraag van mevrouw Hostekint bevestigen dat de steden en gemeenten wel degelijk werden gewaarschuwd. De colleges hebben eind september een brief gekregen van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed, met daarbij de lijst van de gebouwen. Voor mijn gemeente zijn dat 176 gebouwen. Wij hebben daar inzage in gekregen.

Mijnheer de minister, op welke manier worden die mensen gewaarschuwd? Komen er initiatieven vanuit het instituut of verlangt u van de gemeenten en steden dat zij het initiatief nemen om die mensen te verwittigen? Welke voorwaarden zijn er gekoppeld aan het feit dat zij op die lijst staan?

Ik had nog een vraag over een van die vijf voorwaarden. De eerste gaat over de onroerenderfgoedtoets, waarover nog vragen zijn. De tweede gaat over de stedenbouwkundige vergunning voor de zonnepanelen. Mijn vraag gaat over de derde voorwaarde: “Zonevreemde gebouwen uit de lijst kunnen vlotter een nieuwe functie krijgen.” Over welke functies gaat het dan precies?

Over de andere voorwaarden heb ik geen concrete vragen meer. Alleen wachten we nog op dat besluit over die algemene onroerenderfgoedtoets.

Hoe worden die mensen gewaarschuwd? Wat zijn die nieuwe functies die men vlotter zou krijgen?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Dank u, mijnheer de voorzitter. Dank u, collega's, voor de vele vragen en de betrokkenheid bij de problematiek. Ik zal trachten alle vragen gezamenlijk te beantwoorden.

De eerste vraag heeft betrekking op de totstandkoming van de inventaris. Deze inventaris vond zijn oorsprong in de jaren zestig van de vorige eeuw. Zoals de heer Sauwens al heeft vermeld, is toen bezorgdheid ontstaan om het razendsnel verdwijnend bouwkundig erfgoed. Dit was de periode van de grote bouwwoede en van de vaak megalomane projecten. Die trend werd in heel Europa vastgesteld.

In november 1969 hebben alle voor het behoud van het onroerend erfgoed bevoegde ministers van de lidstaten van de Raad van Europa in Brussel vergaderd. Tijdens die bijeenkomst hebben 21 staten voor het eerst gezamenlijk hun ongerustheid ten aanzien van de bedreiging van hun monumenten geuit. Die vaststelling heeft geleid tot de stelling dat er nood aan een inventaris was. Die inventaris moest het bouwkundig erfgoed in kaart brengen.

Dit is de start geweest van de inventaris ‘Bouwen door de Eeuwen heen’. In 1972 is de Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg opgericht. Deze dienst heeft de opdracht gekregen de inventaris op te stellen. In 1976 heeft het Monumentendecreet de inventaris van het bouwkundig erfgoed voor het eerst een juridische basis verleend.

Het opstellen van de inventaris ‘Bouwen door de Eeuwen heen’ is in 1965 van start gegaan. Het was de bedoeling aan de hand van deze inventaris een totaaloverzicht van het bouwkundig erfgoed in België te geven. Het Vlaamse gedeelte van de inventaris is in 1971 aan de toen net opgerichte Rijksdienst voor Monumenten en Landschapszorg toevertrouwd. Het inventarisatieproces is tot op heden een overheidsopdracht gebleven. Naast de daarnet vermelde doelstelling had de inventarisatie nog drie andere doelstellingen.

Ten eerste, de inventaris richt zich tot iedereen die beroepsmatig bij het bouwkundig erfgoed is betrokken of die hier een interesse in betoont. Ten tweede, het gaat om een wetenschappelijk naslagwerk. In eerste instantie ging het om een juridische vastlegging. Het is hiernaast evenwel ook een wetenschappelijk naslagwerk geworden. Ten derde, het gaat om een beleidsinstrument. De vragen die me hier zijn gesteld, hebben vooral op dat laatste aspect betrekking.

De inventarisatie is op geografische basis verlopen. Gemeente per gemeente is onderzoek verricht en zijn alle bouwwerken met een erfgoedwaarde opgelijst. Ondertussen omvat de inventarisatie ruim 75.000 items die tot het Vlaams bouwkundig erfgoed behoren.

De rechtsgevolgen van de inventarisatie zijn door de verschillende vraagstellers al ter sprake gebracht. Aangezien ik niet zeker ben of alles hierbij extensief aan bod is gekomen, geef ik deze gevolgen nog even.

De regelgeving met betrekking tot het onroerend erfgoed, de stedenbouwkundige regelgeving, het woonbeleid en het energieprestatiebeleid bevatten een aantal uitzonderingen voor gebouwen die in de inventaris staan. Het is de bedoeling deze gebouwen zo veel mogelijk te vrijwaren. Ten gevolge van deze beslissing zijn vijf wettelijke bepalingen in werking getreden. Deze vijf bepalingen zijn afkomstig uit Vlaamse decreten en regelgeving.

Ten eerste, voor de afbraak is steeds een stedenbouwkundige vergunning nodig. Dit is belangrijk. We willen vermijden dat waardevolle, niet-beschermde bouwwerken verdwijnen. De stedenbouwkundige vergunning is steeds vereist.

Ten tweede, voor het plaatsen van fotovoltaïsche zonnepanelen of zonneboilers is steeds een vergunning vereist. Dit is hier, naar aanleiding van een vraag om uitleg van de heer Caron, reeds uitvoerig besproken. Ik kom straks nog even terug op de beroepsmogelijkheden die in dit verband bestaan.

Ten derde, in verband met de zonevreemdheid is een positieve regeling voor functiewijzigingen uitgewerkt. Dit slaat op alle functiewijzigingen die voor in de inventaris van het bouwkundig erfgoed opgenomen gebouwen mogelijk zijn gemaakt.

Ten vierde, gebouwen die in de inventaris van het bouwkundig erfgoed zijn opgenomen, kunnen op het vlak van de energieprestaties en het binnenklimaat (EPB) afwijkingen bekommen. Het is immers niet steeds mogelijk bepaalde technieken toe te passen.

Ten vijfde, de toevoeging aan de lijst houdt in dat de sociale woningbouw door middel van renovatie in deze gebouwen wordt gestimuleerd.

Op 21 september 2009 heeft de administrateur-generaal van het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed alle lokale besturen een brief gestuurd. In deze brief licht de administrateur-generaal de inwerkingtreding, de juridische betekenis en de rechtsgevolgen van het besluit van de Vlaamse Regering van 14 september 2009 over de inventaris van het bouwkundig erfgoed toe. Ik wil erop wijzen dat het hier geen omzendbrief in de juridische zin van het woord betreft. Het gaat om een brief met toelichtingen van de administrateur-generaal.

De publicatie dateert van 25 september 2009. Dit betekent dat de uitvoering pas op 5 oktober 2009 in werking is getreden. Zoals in de brief aan de lokale besturen staat vermeld, bevat de pagina 'rechtsgevolgen' op de website www.inventaris.vioe.be alle correcte informatie over de publicatie in het Belgisch Staatsblad en over de rechtsgevolgen van de vaststelling.

In 2010 zal de inventaris van het bouwkundig erfgoed het hele gebied dekken. Voor de provincie Oost-Vlaanderen zullen begin 2010 de inventarissen van de laatste gemeenten, namelijk Dendermonde, Laarne en Wetteren, worden opgeleverd. De inventarisatie van de zes laatste West-Vlaamse gemeenten, namelijk Koekelare, Zedelgem, Ardooi, Waregem, Ichtegem en Pittem, loopt nog. De inventarisatieteksten voor de eerste vier gemeenten zullen tegen het einde van 2009 klaar zijn. De teksten voor Ichtegem en Pittem zullen in 2010 volgen. Hierdoor zullen al deze gemeenten zeker in de periodieke vaststelling op het einde van dat jaar aan bod kunnen komen. Op de deelgemeenten van Ichtegem na, is al het veldwerk afgerond. De administratie weet bijgevolg al welke panden al dan niet een erfgoedwaarde hebben.

Verschillende sprekers hebben erop gewezen dat het gedeelte van de inventaris dat tijdens de jaren zeventig van de vorige eeuw is opgesteld, niet als definitief kan worden beschouwd. Mijn administratie en ikzelf zijn ons ten zeerste bewust van de noodzaak van een herinventarisatie en aanvulling van de inventaris voor deze gebieden. Het gaat dan concreet over de deelinventarissen van Aalst en omgeving, van bijna alle Vlaams-Brabantse gemeenten en van de historische stadskernen van Leuven, Antwerpen en Gent.

Gedurende de voorbije decennia zijn de inventariscriteria verbeterd, verfijnd en verbreed. Dit is ook gekoppeld aan het begrip onroerend erfgoed en de maatschappelijke waardering ervan. Hierdoor was bij de opmaak van deelinventarissen in de jaren 1970 er nog geen aandacht voor meer recent erfgoed, van na 1850, het industrieel en het ruraal erfgoed. De eerste inventarissen zijn dus eigenlijk opgemaakt aan de hand van criteria die nu niet meer worden beschouwd als volledig en goed.

U weet hoelang het heeft geduurd om tot die inventaris te komen. Een systematische geografische herinventarisatie van al de gemeenten opgenomen in de deelinventarissen uit de jaren zeventig, zou een werk van decennia zijn als dit alleen door de administratie zou gebeuren. De administratie zoekt dus naar creatieve oplossingen om sneller tot resultaat te komen. Dit zou kunnen betekenen dat er samengewerkt wordt met lokale overheden en verenigingen. De administratie kan de verwerking doen van alle extern aangeleverde informatie en een eigen inventarisatie opmaken om deze hiaten op een kwaliteitsvolle manier aan te vullen.

Voor de komende regeerperiode geef ik prioriteit aan de Vlaamse Rand en de historische stadskernen van Leuven, Gent, Antwerpen en Tienen. Door mijn administratie wordt de laatste hand gelegd aan een handleiding die gedetailleerd, maar toegankelijk, het inventarisatieproces zal beschrijven. Aan de hand van deze handleiding zal volgend jaar een proefproject worden opgestart waarbij met geselecteerde partners – bijvoorbeeld erfgoedverenigingen, heemkundige kringen, en andere – een samenwerkingsprotocol wordt afgesloten voor herinventarisatie van bepaalde gebieden of erfgoedtypes. Hierbij zal er begeleiding van mijn administratie zijn.

Op basis van de opgedane ervaring kan de administratie de handleiding optimaliseren en kan men nagaan of deze werkwijze kan worden uitgebreid tot het hele Vlaamse grondgebied. De met deze methode aangeleverde informatie kan mijn administratie verwerken in de inventaris, met het oog op de wetenschappelijke toetsing van de gegevens.

Hoe zal men de lijst op een accurate manier up-to-date houden? Een van de prioriteiten is het beheer van de lijst van de juridisch vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Het beheer houdt ook het actueel houden van de gegevens en het ontsluiten van de inventaris in. Op 14 september is voor de eerste maal de inventaris vastgesteld. De vaststelling betrof 66.000 geïnventariseerde items. Dat is slechts een deel van het totale aanbod, want er zijn in realiteit 75.000 items geïnventariseerd, en er komen er steeds nieuwe bij. De intentie is om minstens jaarlijks een actuele lijst vast te stellen. De actuele lijsten zullen steeds gebaseerd zijn op de gegevens van de wetenschappelijke databank, die permanent beheerd wordt.

Het beheer van de inventarisgegevens vraagt echter ook een continue inzet. Het is immers van essentieel belang dat de gegevens actueel bijgehouden en ontsloten worden. De adresgegevens en bewaringstoestand zijn permanent in evolutie. Bovendien zullen op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten en kennis de gegevens aangevuld en verbeterd worden. Via de website van de inventaris – inventaris.vioe.be – kan iedereen actuele gegevens en inhoudelijke aanvullingen melden waarvan mijn administratie bij het beheer van de inventaris dankbaar gebruik zal maken. Mijn administratie zorgt ervoor dat deze berichten dagelijks opgevolgd en beantwoord worden. De aangebrachte gegevens worden onmiddellijk gebruikt voor aanpassingen in de databank of worden bewaard in het kader van een gestructureerde aanvulling.

Het Agentschap Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed Vlaanderen (R-O Vlaanderen) werkt momenteel de geografische inventarisatieronde voor de provincies Oost- en West-Vlaanderen af. Zodra deze gegevens per gemeente volledig zijn, worden ze ingebracht in de inventarisdatabank. Deze beweging voorziet ook in het vermelden van de actuele administratieve gegevens, inclusief het aangeven van de gekoppelde beschermingsdossiers, het koppelen van de gegevens aan gerelateerde data zoals gemeente, straat, andere objecten, het toekennen van de thesaurustermen, de intekening in de data-laag van het Geografisch Informatiesysteem Vlaanderen (GIS-laag) en het toevoegen van een verduidelijkende foto.

Bovendien zet mijn administratie permanent informatici in die de technische ondersteuning en onderbouwing van de databank, de GIS-laag en de website op zich nemen. Op deze manier kunnen permanent de meest actuele gegevens van de wetenschappelijke inventaris ontsloten worden en is de vaststelling van de inventaris, ondanks zijn grootte, haalbaar en beheersbaar.

Toen de inventaris van het bouwkundig erfgoed nog niet was vastgesteld, had deze nog geen juridische draagkracht, zoals u ook aanhaalt. Een aantal gemeenten – bijvoorbeeld Brugge – hield al rekening met de inventaris en had bij stedenbouwkundige vergunningsaanvragen en sloopaanvragen bijzondere aandacht voor relicten, zoals dat heet, die in de inventaris zijn opgenomen. Sommige aanvragen werden ter advies voorgelegd aan de administratie, die dan een niet-bindend advies uitbracht. De gemeente was echter nergens toe verplicht, wat in feite voor inventarisitems een heel ongelijke situatie creëerde met verschillen over heel Vlaanderen.

Daarenboven verdween het geïnventariseerde erfgoed aan een hoog tempo. Een maatregel drong zich op, vandaar de beslissing, in het kader van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, om de sloop van een inventarisitem te laten afhangen van het advies van het Agentschap R-O Vlaanderen. Deze adviesverlening zal uitgeoefend worden bij wijze van uitvoering van de algemene onroerenderfgoedtoets, zoals vermeld in artikel 12/2 van het Monumentendecreet van 3 maart 1976.

Het besluit van de Vlaamse Regering, dat deze onroerenderfgoedtoets zal regelen, wordt momenteel voorbereid door het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO), in overleg met het agentschap. Ik zal dit na de herfstvakantie agenderen op de ministerraad van de Vlaamse Regering.

Het is mijn bedoeling om de lokale besturen daarnaast verder te ondersteunen in hun zorg voor het lokale erfgoed. De verdere uitbouw van de intergemeentelijke onroerenderfgoed-diensten krijgt dan ook mijn volle aandacht.

Ik ben er net als u van overtuigd dat de vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed heel wat onduidelijkheid over welke panden opgenomen zijn, heeft weggewerkt. Ook de veelvuldige vragen onder meer met betrekking tot de juridische consequenties van een opname in de inventaris zijn opgelost door het vaststellingsbesluit. Het is immers voor het eerst dat er een eenduidige lijst van het bouwkundig erfgoed juridisch is vastgelegd. De rechtsgevolgen zijn door mijn administratie in een overzicht samengebracht en ook heel ruim gecommuniceerd.

Ik heb moeten vaststellen, samen met u, dat er nog een laatste onduidelijkheid is, met name het uitvoeringsbesluit over de algemene onroerenderfgoedtoets. Het zou beter geweest zijn dat dit uitvoeringsbesluit er al was geweest op het moment van de vaststelling. De nadere uitwerking van die bepalingen is daarom een van mijn prioriteiten. Ik probeer het zo snel mogelijk na de herfstvakantie op de ministerraad van de regering te brengen.

Tot op het moment van de inwerkingtreding van het uitvoeringsbesluit over de algemene onroerenderfgoedtoets is wettelijk bepaald dat er bij een sloopvergunning voor een object opgenomen in de vastgestelde inventaris, een stedenbouwkundige vergunning bij de vergunningverlener moet worden aangevraagd. Vanaf de inwerkingtreding van het uitvoeringsbesluit zal geregeld zijn hoe voor vergunningsaanvragen tot sloop van panden opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, het advies van het Agentschap R-O Vlaanderen in de vorm van een algemene onroerenderfgoedtoets opgemaakt moet worden. Het advies dat het Agentschap R-O Vlaanderen zal afleveren, heeft de vorm van een algemene onroerenderfgoedtoets.

Het besluit van de Vlaamse Regering dat deze onroerenderfgoedtoets zal regelen, wordt momenteel voorbereid door het departement, zoals ik al zei. Bij de adviesverlening zal in de eerste plaats door het agentschap worden nagegaan of de beschrijving van het goed opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed, nog overeenstemt met de huidige toestand.

Dat zal in een aantal gevallen niet meer zo zijn, gelet op het feit dat tal van zaken geïnventariseerd zijn enkele decennia geleden. Vervolgens zal het agentschap nagaan of de constructie waarvoor de sloopaanvraag werd ingediend, of dit nu in Doel is of elders, nog over erfgoedwaarde beschikt. Indien dit het geval is, worden de erfgoedwaarden ook omstandig geduid. Ten slotte geeft het agentschap een advies aangaande de sloop van de bestaande constructie.

Het lijkt me evident dat lokale besturen een actieve rol opnemen bij het verspreiden van de noodzakelijke informatie. Ze worden als vergunningverleners immers voor een groot deel het gezicht van de consequenties die de vaststelling van de inventaris heeft. Ze zijn ook het aangewezen aanspreekpunt voor bijkomende duiding. Deze rol hebben ze impliciet ook met betrekking tot het beschermde erfgoed waarvan ze conform de huidige regelgeving een register moeten bijhouden. Deze verplichting zou een veel uitgesprokener takenpakket kunnen impliceren. Ik wil trouwens opmerken dat er heel wat gemeenten zijn die onze inventaris als leidraad gebruiken bij allerhande adviesverlening.

Nu de inventaris bepaalde juridische consequenties heeft gekregen, is de nood om dergelijke tendensen te veralgemenen en te bestendigen echter expliciet geworden. In het kader van de interne staatshervorming zal ik bekijken wie waarvoor bevoegd is. Ik denk dat we dat debat ook moeten meenemen. Ik wil de lokale besturen in alle geval op een positieve manier betrekken. Het gaat om het lokale erfgoed. Zoals mevrouw Hostekint er trots op mag zijn dat haar woning op de inventaris staat, zo mogen ook de steden en gemeenten trots zijn dat ze over lokaal erfgoed beschikken. Ik mag hopen dat ze daar op een positieve manier mee omgaan.

Ik kom tot de vragen over het op de hoogte brengen van de eigenaars. Voor de inkennisstelling van de eigenaars en de lokale besturen moet een onderscheid gemaakt worden tussen de wetenschappelijke inventaris en de juridisch vastgestelde inventarislijsten. In de voorbije jaren is bij de geografische inventarisatie telkens contact geweest tussen de betrokken gemeentebesturen en de afdeling Monumenten en Landschappen en een van zijn opvolgers, het Agentschap R-O Vlaanderen. In overleg is telkens de communicatie naar de bevolking via de gemeentelijke kanalen bekeken. Ook bij de herinventarisatie en het verdere beheer van de inventaris, zal maximaal een beroep worden gedaan op de gemeentelijke communicatiekanalen. Voor de bekendmaking van de juridische vaststelling van de inventaris van het bouwkundig erfgoed en de rechtsgevolgen ervan, is er in de decreet- en regelgeving geen procedure bepaald. Daarom is ervoor geopteerd om advertenties in meerdere Vlaamse kranten te plaatsen, gekoppeld aan de informatieverstrekking via de Vlaamse Infolijn. Om de verspreiding van dit besluit en de gevolgen daarvan bijkomend te versterken, wordt door mijn administratie ook volop ingezet op media-aandacht via een persbericht en meerdere artikels in kranten en tijdschriften. De website van het VIOE had dagelijks meer dan een verdubbeling van het aantal bezoekers.

Ik ben op de hoogte van de veelvuldige vragen over waarom niet elke eigenaar individueel op de hoogte is gebracht. Daarop wil ik dan ook even dieper ingaan. De wetenschappelijke inventaris omvat ongeveer 75.000 objecten. In de vastgestelde inventaris zijn ongeveer 66.000 objecten opgenomen. Het verschil is te verklaren doordat de gesloopte en door verbouwing zo goed als gesloopte items niet vastgesteld zijn. Ik wil u deze aantallen medelen om u bewust te maken van de grootte ervan. Het is evident dat niet elke eigenaar in zijn eigendom woont. Dit betekent dat een eenvoudige bekendmaking door een brief te richten aan de bewoners van de in de inventaris opgenomen panden niet efficiënt en niet effectief is om de eigenaars te bereiken. Anderzijds is de wet op de privacy sterk beschermend inzake persoonsgegevens. Dit betekent dat mijn administratie niet zomaar deze gegevens kan gebruiken en zij een enorme overlappende inspanning zou moeten leveren om de eigenaarsgegevens van de inventarisitems actueel te kunnen houden.

Bij de opmaak van het nieuwe Erfgoeddecreet zal ik bekijken of het haalbaar is dat de instrumenterende ambtenaar verplicht wordt om in de overdrachtsakte te vermelden dat bedoeld

onroerend goed is opgenomen op de lijst van het bouwkundig erfgoed. Ik heb hierover contact opgenomen met de federatie van de notarissen. De notarissen zijn daar al mee bezig. Ze plannen nu al om via e-notariaat de lijst die toegankelijk is per gemeente en per pand, heel vlot ter beschikking te stellen van de notarissen zodat ze melding kunnen maken van de inventarissen in het kader van hun huidige, algemene informatieverplichting, ook al staat dit nog niet in ons decreet, bij de overdracht van elk pand, of het nu bij wijze van schenking, erfenis, legaat, verkoop of inbreng in een vennootschap is. Ik reken erop dat de notarissen dat nu al zullen doen, vanuit hun algemene informatieverplichting. Maar zoals ik al zei, moeten we bekijken of we dat niet expliciet moeten opnemen als een verplichting in het onroerend-erfgoeddecreet.

De individuele betekening is dus nergens bepaald, is niet geregeld, is niet in het decreet opgenomen. Het is ook bijna ondoenbaar. Het zou enorm veel geld kosten. Het gaat over 66.000 panden. Bedenken we dan nog dat heel wat panden meerdere eigenaars hebben, dan zou dat neerkomen op 80.000 à 90.000 aangetekende brieven. Een aangetekende brief kost ongeveer 5 euro, denk ik. Los van die kostprijs van pakweg 400.000 à 500.000 euro zou dat een enorm administratief werk zijn. We kampen met het probleem in België dat de federale databestanden niet gratis ter beschikking zijn voor ons en dat ze niet geïnformatiseerd zijn. In andere moderne landen, zoals Nederland, maakt een notaris een akte op en staan die gegevens meteen opgeslagen in die databestanden. Bij ons is er echter sprake van hypotheekkantoren, registratiekantoren en het kadaster, dat helemaal niet snel wordt geüpdatet. België heeft dus eigenlijk geen snel systeem. Nochtans is het perfect mogelijk dat alles heel snel te updaten. Bovendien heeft de Vlaamse overheid daar geen gratis toegang toe, ook al is het met respect voor de privacy en met een welbepaalde doelstelling. Dat zou een enorme verbetering zijn. Nu hebben we enorm veel werk, willen we al die gegevens krijgen. Bovendien is dit niet opgenomen in het decreet.

Sommige leden hebben gevraagd of er wordt gedacht aan een bijkomende stimulans. U weet dat de financiële middelen die bestaan op Vlaams vlak, voorbehouden zijn voor het beschermd erfgoed. Er is niets geregeld voor wat in de inventaris staat. Die middelen zijn daar helemaal niet voor bestemd. Dat zou ook niet kunnen. Er zijn wel positieve stimulansen in verband met de energiestatieregelgeving, in verband met de zonevreemdheid, de functie-wijziging en dergelijke meer. Ik heb ze al opgesomd. Zoals ik echter al zei, hoop ik dat die inventaris de Vlaamse gemeenten en provincies bewust maakt van het lokale erfgoed op hun grondgebied. Er is het voorbeeld van de provincie Vlaams-Brabant, die nu al premies geeft voor waardevol niet-beschermd erfgoed. Misschien kan dat inspirerend werken voor lokale besturen.

Naar aanleiding van de vraag van de heer Caron heb ik al uitleg gegeven bij de rechtsmiddelen specifiek met betrekking tot de problematiek van de zonnepanelen en de zonneboilers. Daarnaast is er ter zake, zoals altijd, een willig beroep bij de administratie zelf mogelijk. Ook is er een beroep bij de Raad van State mogelijk. Dat lijkt me evident, ook al staat het niet uitdrukkelijk in het decreet. Het is echter een algemene regel dat tegen elke administratieve rechtshandeling beroep kan worden aangetekend bij de Raad van State.

Dan was er de vraag of de regelgeving met betrekking tot de rechten en plichten gekoppeld aan de woningen die op de lijst staan, voldoende sluitend is. Inventariseren en het vaststellen van de inventarissen heeft niet tot doel om alle onroerend erfgoed te beschermen in de letterlijke betekenis, wel om vergissingen te vermijden en verschillende belangen te harmoniseren. Er kan inderdaad nog altijd worden gesloopt, maar dat resultaat zal dan weloverwogen zijn. Die onroerenderfgoedtoets, zoals ik hem heb beschreven, zal moeten gebeuren. We moeten wel nog het besluit maken met betrekking tot de onroerenderfgoedtoets, maar ik denk inderdaad dat de regelgeving zoals die nu wordt opgemaakt, voldoende sluitend is. Natuurlijk is niets volmaakt.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de minister, ik dank u. Ik kijk natuurlijk uit naar dat toetsingskader, maar ik vrees enigszins dat, zelfs als dat er is, het voor de gemeenten uitermate moeilijk zal blijven om met de lijst om te gaan. Er komt een advies van Ruimtelijke Ordening, maar dat advies zal niet bindend zijn. De bal belandt dus helemaal in het kamp van de gemeenten. Subsidiariteit is een schitterend principe, waar we allemaal voor zijn, maar de praktijk leert me toch dat het niet altijd gemakkelijk is om daarmee om te gaan. Als men een gebouw dat op de lijst staat, kan slopen om iets nieuws neer te zetten dat wat hoger, wat dieper of wat comfortabeler is, of omdat dit beter uitkomt, dan is het zeer moeilijk voor een lokale overheid om daar sturend op te treden. Het blijven collegiale beslissingen van het schepencollege en er wordt natuurlijk nogal wat gelobbyd in de sector van de ruimtelijke ordening, ook voor die gebouwen.

De bal ligt dus in het kamp van de gemeenten. Ik vrees dat ze niet altijd in staat zijn om daarmee om te gaan. Ik denk dus toch dat er moet worden gezocht naar bijkomende voordelen voor die panden. Er is sprake van één belangrijk voordeel in de brief van de administrateur-generaal, in die vijf punten, namelijk een gemakkelijkere herbestemming, zoals we die ook kennen voor beschermde monumenten. Die komt er nu ook voor de gebouwen op de lijst. Dat is al mooi, maar misschien moet er voort worden gezocht naar extra's voor mensen die bereid zijn om die gebouwen in stand te houden. Ik ben het natuurlijk eens met de stelling van de heer Sauwens dat er uiteindelijk toch ook meer moet worden beschermd. Als minister heeft hij zelf op een paar momenten zo'n inhaalmanoeuvre gedaan. Zeker als we vergeleken en vergelijken met Nederland, dan hinken we nog altijd achterop. Ik begrijp van de minister dat de middelen er momenteel niet zijn, en dat er ook de komende tijd geen extra inspanningen gepland zijn. Ik vind dat jammer, want uiteindelijk moeten er stimulansen zijn, willen we mensen ertoe brengen dat soort panden in stand te houden. Ik verwacht toch van de Vlaamse overheid dat ze de gemeenten wat meer gaat helpen en het instrument wat steviger gaat maken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik dank u voor uw duidelijke antwoord, mijnheer de minister. Ik kan u volgen.

Mijnheer Vandaele, ik wist niet dat er in uw partij verschillende fracties waren. Het is interessant om die demarches te zien. *(Opmerkingen van de heer Wilfried Vandaele)*

Uw oproep om zelf voor de bescherming van het erfgoed en voor de nodige middelen te zorgen, kan ik begrijpen, mijnheer de minister. Ik heb uw beleidsnota gisteren ontvangen maar nog niet gelezen. We gaan daar nog over debatteren. Ik hoop dat het volume van beschermde monumenten stijgt. In de vorige legislatuur is het aantal beschermingen zeker niet toegenomen, ondanks de typologisch-thematische bescherming, wat een goede stap was.

De financiële kant valt niet te onderschatten, mijnheer Vandaele. Naast bescherming is er ook het onderhoud en misschien restauratie.

Ik zou het gewicht van die inventaris juist willen inschatten. U geeft aan dat de inventaris een dynamisch instrument wordt. De administratie zal een handleiding opstellen om de inventaris up-to-date te houden.

Ik kijk met bijzondere aandacht uit naar het experiment in de steden. Dat lijkt me een goede aanpak. De bescherming zal daarmee onder druk komen, dat is terecht. De Vlaamse overheid moet zich afvragen of ze niet meer moet beschermen en wat ze dan moet beschermen. De inventaris moet de juiste plaats krijgen. Het mag geen fake bescherming worden. Ik pleit voor een inhaalbeweging. Zeker het erfgoed van de twintigste eeuw verdient onze aandacht.

Zoals steeds botst deze morele discussie met het eigendomsrecht. Mag een eigenaar ongebreidel met zijn eigendom omgaan? Moet hij de kwaliteiten die de maatschappij aanwijst, respecteren? Ik ben voorstander van dat tweede, respect voor de maatschappij.

Ik kijk uit naar de discussie over de beleidsnota.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Misschien communiceer ik niet zo duidelijk. U hebt de indruk, mijnheer de minister, dat ik hier negatief tegenover sta. Het tegendeel is waar. In Brugge hebben wij uw beleid proactief toegepast. Al vanaf 2007 hebben we alle panden die op de lijst stonden, ook in de deelgemeenten, met zorg behandeld enzovoort enzovoort.

Ik wou alleen maar de problemen die ik heb ervaren, met u delen. Ik wou u zeggen dat de kous daarmee niet af is. Eén eigenaar is bijvoorbeeld naar de Raad van State gestapt. Dat is natuurlijk de rechtsgang. Als de Raad van State echter een negatieve beslissing neemt, komt heel uw beleid op de helling te staan. Wij denken na over oplossingen.

Wij hebben alle eigenaars aangeschreven, dat waren er 2600. Ik vind dat de overheid de nodige actie moet ondernemen. U zet met één pennentrek 66.000 panden op die lijst. Die bescherming is een goede zaak, maar ik vind dat u de eigenaars individueel moet sensibiliseren, ook al kost dat geld en moeite. Wij hebben daar jobstudenten op gezet. Zij hebben die 2600 eigenaars aangeschreven. Ze zijn daar drie maanden mee bezig geweest.

U spreekt over de notarissen. Zij zouden dat automatisch moeten kunnen meegeven. De stad Brugge doet dat ook, het wordt automatisch in de stedenbouwkundige inlichtingen verwerkt. U zou alle steden en gemeenten daarvoor kunnen aanschrijven en voorstellen om de panden die op de inventaris staan te verwerken in die inlichtingen. Iedere notaris vraagt, omwille van zijn aansprakelijkheid, die stedenbouwkundige inlichtingen op. Dat is een win-winsituatie. Ik weet niet hoe dat in andere steden en gemeenten zit. Ik denk dat dat via het Geografisch Informatie Systeem (GIS) gebeurt.

Mijnheer de minister, het siert u dat u zegt dat het gemeentebestuur de eventuele vergunning tot sloop aflevert. Ik vind de lokale autonomie belangrijk. Ik ben blij dat u daar oog voor hebt. Alleen zegt u dat er nog een uitvoeringsbesluit komt rond de onroerende goederen. Is het uw bedoeling om dat advies bindend te maken? Als u dat doet, holt u de autonomie uit. Daar zou ik nog graag een antwoord op krijgen.

De persoon die in Brugge de erfgoedlijst heeft opgesteld, is Luc De Vliegheer, professor en expert op dit gebied. Hij geeft zelf toe dat niet alles wat in de lijst is opgenomen vanaf de jaren zeventig, ook waardevol is. Sommige gevallen zijn twijfelachtig en moeten misschien nog worden besproken, maar ze worden alvast op de lijst gezet. Als blijkt dat zo'n pand niet waardevol is en het wordt uiteindelijk gesloopt, dan mag noch het gemeentebestuur, noch de sloper als boeman worden afgeschilderd.

Mijnheer de minister, als u erfgoedbescherming zo belangrijk vindt, moet u voor premies zorgen. Ik heb uw beleid al gedeeltelijk doorgenomen. U zoekt naar een oplossing. Ik pleit voor initiatieven van uwentwege. U verwijst naar de provincie Vlaams-Brabant, maar ook in Brugge geven wij tot 18.750 euro voor panden die op het bouwkundig erfgoed staan en die worden gerestaureerd. Als de herstelling kunstig is, kunnen de mensen een beroep doen op de premie.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint: Mijnheer de voorzitter, ik houd het kort, want ik heb begrepen dat het de bedoeling is dat de repliek korter is dan de vraag.

Mijnheer de minister, ik dank u voor het omstandige antwoord. Ik begrijp dat het niet evident is om alle betrokkenen individueel op de hoogte te brengen, maar het is natuurlijk belangrijk dat dit gebeurt om misverstanden, die vaak onomkeerbaar zijn, te vermijden. Ik vind het een goede zaak dat moeite wordt gedaan om de info zo ruim mogelijk te verspreiden via diverse kanalen, onder meer via de media en de notarissen.

Ik vind het ook goed dat wordt samengewerkt met de lokale besturen en dat aan die besturen wordt gevraagd om een actieve rol te spelen bij het verspreiden van die informatie. Maar laat ons eerlijk zijn, er is nog wel wat werk aan de winkel. Als we zien wat er in het verleden allemaal tegen de vlakke is gegaan, dan blijkt heel duidelijk dat niet alle gemeenten overtuigd zijn van het feit dat ze zorgzaam of zorgvuldig moeten omspringen met hun bouwkundig erfgoed. Ik vrees toch een beetje dat er niet in alle gemeenten even goed werk van zal worden gemaakt. Ze kunnen nog een klein duwtje in de rug gebruiken om die informatie ook daadwerkelijk mee te delen aan alle inwoners die voorkomen op de lijst.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Mijnheer de minister, ik dank u voor het verhelderend antwoord. Ik heb nog twee vragen.

Dit betekent een bijkomende werklast voor uw eigen administratie – ik zou u, als minister van Ambtenarenzaken, een aantal suggesties kunnen doen over welke diensten kunnen worden afgebouwd. U zou er toch voor moeten zorgen dat er extra mankracht komt, want dit is een enorme verzwaring van de takenlast. We moeten absoluut beletten dat er lange wachttijden ontstaan en dat het onroerend erfgoed en de erfgoedtoets een negatief gegeven wordt, want de mensen zitten nu al aan hun plafond, ze doen het maximale. De vraag is of u tijdig de nodige stappen kunt zetten.

Puur uit persoonlijke interesse zou ik graag vernemen of u een herdruk overweegt van de volledige inventaris in boekvorm.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik zou het even willen hebben over het slopen. Ik wil me toch aansluiten bij wat mevrouw Van Volcem daarover zei. De vraag is inderdaad of de onroerenderfgoedtoets of het advies of hoe het ook heet, bindend wordt voor de gemeente die moet beslissen om een gebouw uit de inventaris al dan niet te laten slopen.

Aangezien dit toch nog op de regeringsagenda moet komen, wil ik graag nog even verwijzen naar een concreet voorbeeld in de stad Leuven. Een ontwikkelaar heeft een plan om aan de Dijle ongeveer 200 woningen te bouwen. Het is een prachtig project, met een park aan de Dijle, maar daarvoor zou één gebouw dat op de inventaris staat, eigenlijk moeten verdwijnen. Het park zou in de plaats ervan komen, en daardoor zou een echt monument aan de overzijde van de Dijle veel beter tot zijn recht komen. Het zou niet goed zijn indien de ambtenaren van onroerend erfgoed in hun advies enkel de intrinsieke erfgoedwaarde van een gebouw bekijken en niet de omgeving waarin het terechtkomt of hoe het een rol speelt in zo'n plan.

Niet alleen de waarde van een gebouw moet worden bekeken, maar als de gemeente een plan opstelt, moet ook worden onderzocht hoe het slopen van dat gebouw zich zal verhouden tot de rest van de omgeving. Het kan immers een opwaardering van de omgeving betekenen doordat er een park wordt aangelegd en/of een echt monument volledig tot zijn recht kan komen.

Waar misschien ook wel naar gekeken mag worden, is de bruikbaarheid van die gebouwen. Als we gebouwen op de inventaris hebben staan die al jarenlang leegstaan, omdat ze in een hedendaagse context heel moeilijk hergebruikt kunnen worden en men er geen subsidies voor krijgt omdat het geen monumenten zijn, dan moeten we de bruikbaarheid ervan toch ook onderzoeken.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marcus Vanden Bussche: Mijnheer de minister, ook ik heb twee opmerkingen. De voorlichtingsplicht van de notaris ligt me uiteraard na aan het hart. Als zo'n onroerend goed opgenomen wordt op een lijst, is een notaris verplicht op straffe van aansprakelijkheid om dit

mee te delen aan de klant, en dus heeft de overheid de plicht om te organiseren dat de notaris op een doeltreffende manier aan zijn inlichtingen geraakt.

We stellen vast in de gemeente Koksijde dat diverse gebouwen die op de lijst voorkomen intussen al afgebroken zijn of reeds 20 à 30 jaar dermate vervallen zijn dat het eigenlijk een lachertje is dat ze nog op de lijst staan. Tussen de gemeenten en de Vlaamse overheid is zeker nood aan overleg om de lijst te checken en uit te zuiveren. We hebben ook voorbeelden van zaken die we aan de lijst zouden willen toevoegen. Een goed gesprek hierover dringt zich op.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, ik ga nog even kort in op een aantal zaken.

Er zijn geen bindende adviezen meer. De Codex Ruimtelijke Ordening heeft de bindende adviezen afgeschaft. Dit is dus heel duidelijk.

Inzake de financiële consequenties heb ik verteld wat de toestand op dit ogenblik is. Ik kan wel ingaan op de vraag van de heer Caron. In mijn beleidsnota, waarover we later nog zullen discussiëren, staat inderdaad dat bij geografische bescherming zal worden uitgegaan van de inventaris. Het is evident dat dit een belangrijk instrument daartoe is.

Mevrouw Van Volcem, als de Raad van State negatief oordeelt, dan geldt dat voor elke overheid: een gemeente, een provincie, de Vlaamse overheid. Dat is nu eenmaal zo in een rechtsstaat. U zegt dat de stad al die mensen heeft aangeschreven en dat daarvoor een jobstudent werd ingezet. Ik vind dat heel positief, maar zoals ik al zei, is daar decretaal niets over bepaald. Als de Vlaamse overheid dat zou doen, zou ze dat bovendien op een sluitende manier moeten doen. We zouden moeten weten wie de eigenaar en de diverse mede-eigenaars zijn, met alle bijhorende procedures van betwistingen rond eigenaarschap enzovoort. Dat zou dus een zeer moeilijke en dure oefening zijn, die dan ook nog eens zou botsen op het feit dat er federaal absoluut geen up-to-date inventaris is. Kadaster, hypotheek, registratie en dergelijke: andere moderne landen doen dat veel efficiënter. Wij hebben dat systeem niet.

De onroerendergoedtoets is niet bindend. Hij zal erin bestaan dat men nagaat of de situatie nog is wat ze was. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een pand gesloopt is. Daarnaast zal men nagaan wat de huidige onroerendergoedwaarde is. De suggestie van mevrouw Brouwers om ook te kijken naar de context waarin men opereert, lijkt mij nuttig. Dat kan een van de elementen zijn. Ik ga er nu niet op vooruitlopen hoe het besluit zal worden vastgesteld, maar het lijkt me logisch dat je de zaken bekijkt in hun context.

Mijnheer Sauwens, u had het over de bijkomende werklast. Dat moet bekeken worden met het agentschap, net zoals uw suggestie om over te gaan tot een herdruk van de volledige inventaris.

Mijnheer Vanden Bussche, ik heb er al op gewezen dat het e-notariaat de band maakt met de reeds bestaande website, zodat de notarissen nu al, in het kader van hun informatieverplichting, kunnen nagaan of het pand op de inventaris voorkomt. We moeten in het kader van het decreet wel nog overwegen of we dat expliciet als een verplichting opnemen, maar het behoort inderdaad tot de informatieverplichting van elke notaris om bij een pand de nodige informatie te geven. Mevrouw Van Volcem sprak over het stedenbouwkundig advies. Dat kan inderdaad een punt zijn dat deel uitmaakt van het stedenbouwkundig advies. De steden hebben toegang tot de geïnformatiseerde lijst, per stad, per gemeente, van alle panden die op de inventaris staan. Het lijkt mij dan ook logisch dat het deel zou uitmaken van het stedenbouwkundig advies, zodat het informeren van de betrokkenen optimaal gebeurt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyskens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de wijziging van verkavelingsvoorwaarden met betrekking tot zonnepanelen

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in de vorige legislatuur is het in deze commissie meerdere malen gegaan over alternatieve energie en de wisselwerking tussen alternatieve energie en ruimtelijke ordening. Er zijn in de vorige legislatuur sterke inspanningen gedaan om in de mate van het mogelijke en rekening houdend met een aantal factoren, een aantal hindernissen voor die alternatieve energie uit de weg te ruimen.

Vandaag wil ik het heel specifiek hebben over de zonnepanelen en zonneboilers. Daar is ook in de vorige legislatuur uitgebreid over gediscussieerd. Uiteindelijk heeft dat geleid tot de omzendbrief RO2008/02, getiteld 'Zonnepanelen en zonneboilers geïntegreerd in hellende dakvlakken van gebouwen en de relatie met verordenende bepalingen in verkavelingsvergunningen, bijzondere plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen'.

Nu stellen we vast dat het grootste struikelblok zich vandaag bevindt in bestaande verkavelingen van 20 à 25 jaar geleden, waar de stedenbouwkundige voorschriften vrij specifiek zijn in uitgewerkt en waar de dakbedekking toentertijd ook minutieus in werd beschreven. Men kan het de bestuurders van toen echter onmogelijk kwalijk nemen dat ze zonnepanelen daar niet in hebben opgenomen.

De omzendbrief refereerde in dat verband aan een artikel uit het decreet Ruimtelijke Ordening van 1999: "De gemeentelijke overheid kan bovendien, als lokale verantwoordelijke voor het ruimtelijk beleid, via het in herziening stellen van verkavelingen volgens de procedure vervat in artikel 132, §4 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening of het herzien van een ordeningsplan, soepeler of strengere bepalingen ten aanzien van haar gehele grondgebied of delen ervan vastleggen. Het lijkt bijvoorbeeld verantwoord dat een gemeente oplegt dat bij historisch en esthetisch waardevolle, homogeen gebleven gevelrijen enzovoort geen zonnepanelen mogen worden voorzien in de naar de straat gerichte gevels. Een gebiedsspecifieke aanpak moet dus mogelijk blijven."

Mijnheer de minister, over die laatste zin zijn we het wellicht allemaal eens. Alleen blijft het probleem van de bestaande verkavelingen bestaan, waar we die vergunning vandaag niet kunnen afleveren. De procedure waarnaar verwezen wordt, is in de praktijk immers een erg omvangrijke procedure.

In mijn gemeente wist de administratie niet hoe ze hier op een correcte manier mee kon omgaan. Ze heeft het gevraagd aan de gewestelijke administratie, de buitendienst van Ruimtelijke Ordening-Onroerend Erfgoed Vlaanderen (R-O Vlaanderen), die er ook geen antwoord op kon geven. De procedure is te omvangrijk om correct te kunnen worden uitgevoerd.

We mogen de bestaande verkavelingen niet onderschatten. In mijn gemeente heb ik de optelsom gemaakt. In de eerste negen maanden van dit jaar werden er 65 subsidiedossiers voor zonnepanelen ingediend. Bij maar liefst 33 daarvan moest er toch nog een afwijking worden aangevraagd, met alle gevolgen van dien: extra administratieve rompslomp voor de burger en het gemeentebestuur en bovenal niet-begrijpende burgers. Vorig jaar hebben zij vernomen dat zonnepanelen niet meer vergunningsplichtig zijn. Zij komen tot bij mij: "Burgemeester, u hebt dat verkeerd begrepen. Uw administratie is niet mee. Zonnepanelen zijn vrijgesteld van vergunning." Er is veel onduidelijkheid bij de burger.

Mijnheer de minister, erkent u dat er zich een probleem stelt bij zonnepanelen in historische, bestaande verkavelingen? Wat zult u doen om zonnepanelen ook daar mogelijk te maken zonder onmogelijke procedures?

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Mijnheer de minister, ik doe een suggestie. Een afwijking van dakbedekking brengt ook een openbaar onderzoek met zich mee en dat duurt vandaag gemiddeld 50 dagen. Bestaat er geen mogelijkheid om een zonnepaneel als een dakbedekking te interpreteren? Als je een fotovoltaïsche cel beschouwt als een vorm van dakbedekking, hoef je geen afwijkende interpretatie te geven.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: De collega legt een vinger op een zere plek, namelijk de slechte communicatie door de vorige regering. Er werd vaak gezegd dat alles kon en alles mocht: carports en tuinhuisjes zonder vergunning. In verkavelingen en bijzonder plannen van aanleg (BPA's) was dat eigenlijk niet het geval. Men moest daar een afwijking hebben, ook voor zonnepanelen.

In de praktijk verlies je een paar weken, maar zo'n groot probleem zie ik niet. Tenzij de verkaveling uitdrukkelijk zou zeggen dat zonnepanelen verboden zijn, maar dat zegt die niet, want zonnepanelen bestonden meestal nog niet in de tijd dat de verkaveling werd opgesteld. Als je een afwijking vraagt, heb je die binnen enkele weken en is het probleem opgelost. Dat lijkt me een zeer werkbaar instrument.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik wil eerst onderstrepen dat deze regering en ik met Ruimtelijke Ordening de groene-energieondersteuning willen faciliteren, net zoals mijn voorganger dat heeft gedaan. Zoals u hebt gezegd, heb ik vastgesteld dat er heel wat wijzigingen zijn gebeurd om het te vereenvoudigen. Het uitgangspunt is dat het merendeel van de zonnepanelen vrijgesteld is van de vergunningsplicht. Maar als het plaatsen van zonnepanelen niet overeenstemt met de stedenbouwkundige voorschriften van een verkavelingsvergunning of een BPA, heb je een vergunning nodig. De procedure is daar effectief nogal zwaar, met een openbaar onderzoek en dergelijke. Vanuit de praktijk wordt mij gesignaleerd dat voor het plaatsen van zonnepanelen vrij veel afwijkingen van stedenbouwkundige voorschriften worden aangevraagd en dat die zo goed als allemaal worden ingewilligd.

Zoals u zei, zijn er ook in de vorige legislatuur heel wat vragen over gesteld. Ik wil naar één verwijzen. Op 5 maart 2009 heeft minister Van Mechelen in de commissie een vraag om uitleg van Patrick De Klerck behandeld. Hij heeft de essentie van de zaak toen aangekaart.

Er is maar één manier om een wijziging aan te brengen. Dat is dan ook de weg die ik wil bewandelen en ik zal kijken of ervoor een meerderheid gevonden kan worden in het parlement. We zullen een wijziging aan de codex voorstellen waarbij uitdrukkelijk wordt gezegd dat het plaatsen van zonnepanelen niet beschouwd wordt als een afwijking van de verkavelingsvoorschriften en voorschriften van BPA's. Wij zullen daarvoor een voorstel voorleggen aan het parlement.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Mijnheer de minister, ik ben uitermate verheugd met de oplossing die u onmiddellijk biedt bij mijn vraag om uitleg.

Mevrouw Van Volcem, wat betreft uw suggestie om een zonnepaneel als dakbedekking te benoemen: precies daar wringt het schoentje. De soorten dakbedekking zijn opgesomd in de voorschriften en daar staan de zonnepanelen niet tussen. Daarmee is het dus niet opgelost.

Mijnheer Vandaele, het was niet mijn bedoeling om te zeggen dat de vorige regering slecht gecommuniceerd heeft. Er zijn pogingen geweest. Maar het is zo complex: men kan niet uitleggen dat er voor twee woningen die naast elkaar liggen, waarbij de ene niet in een verkaveling zit en de andere wel, voor de ene geen afwijking nodig is en voor de andere wel. De burger ziet het wel als een omvangrijke procedure. Ik heb sommige mensen moeten overtuigen om de procedure op te starten.

Mijnheer de minister, u doet een wijs voorstel. U kunt op onze steun rekenen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de minister, stel dat uw voorstel om zonnepanelen niet meer als een afwijking te beschouwen aanvaard wordt, niet door het parlement, maar door de Raad van State, dan vraag ik me af of u dezelfde redenering wilt voor carports en houten schuttingen. Dan kom je tot de vaststelling dat men heel bewust in sommige verkavelingen heeft ingeschreven dat men dat niet zomaar wil toelaten.

De heer Bart Martens: Mijnheer Vandaele, je moet een onderscheid maken. De minister stelt voor om een interpretatief artikel in de codex in te bouwen dat stelt dat zonnepanelen begrepen moeten worden als een dakbedekking zoals het is voorgeschreven in sommige verkavelingsvoorschriften en stedenbouwkundige voorschriften of plannen van aanleg.

Minister Philippe Muyters: Zo is het. Het is effectief zo dat het niet kan als dat zo in de verkavelingsakte staat. Als er echter niets is bepaald, dan kan het daardoor automatisch.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Linda Vissers tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de door de federale minister van Defensie aangekondigde sluiting van kazernes en hun mogelijke herbestemming tot industrie- en kmo-zone

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de herbestemming van gedesaffekteerde militaire domeinen

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 12 oktober kondigde federaal minister van Defensie De Crem zijn besparingsplannen voor het Belgische leger aan. Een niet-onbelangrijk onderdeel van deze besparingsplannen is de sluiting van een aantal kazernes. Tegen eind 2012 moet het aantal kazernes zijn gekrompen van 80 naar 57. Van die 57 overblijvende kazernes moeten er 45 afslanken.

In Vlaanderen zullen onder meer de volgende kazernes moeten sluiten: de kwartieren van Weelde, een gedeelte van het schietterrein van Brasschaat, Helchteren, Hechtel-Eksel, Tongeren, Diest, Sijsele en het militair vliegveld van Goetsenhoven nabij Tienen.

Stellen dat er in Vlaanderen een gebrek is aan bedrijventerreinen is een open deur intrappen. Bij de gedeeltelijke herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) dat op 12 december 2003 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd en door dit parlement in het decreet van 19 maart 2004 werd bekrachtigd, werd de realisatie van 7000 hectare bijkomende bedrijfsterreinen vooropgesteld. In het kader van de actualisering en de gedeeltelijke herziening van het RSV werd een evaluatie van de uitvoering van het RSV gemaakt. Uit deze evaluatie leren we dat er van de vooropgestelde 7000 hectare extra bedrijventerreinen slechts 3400 hectare zijn gerealiseerd. Om toekomstige economische ontwikkelingen mogelijk te maken, schatten specialisten dat tegen 2020 nood is aan 11.000 hectare bijkomende bedrijventerreinen.

Naar aanleiding van het bovenvermelde besparingsplan suggereerde Voka de herbestemming van deze militaire domeinen tot kmo- of industriezone door te voeren. Op deze militaire domeinen zijn immers vaak de nodige elementen voor een bedrijventerrein aanwezig: wegeninfrastructuur, nutsvoorzieningen en goed uitgeruste gebouwen.

De herbestemming van de in Vlaanderen vrijgekomen militaire gronden tot bedrijfsterreinen kan bijdragen tot de realisatie van de in het RSV vastgelegde uitbreiding van de totale oppervlakte aan bedrijfsterreinen. Zo kan ook een deel van de schade aan de lokale economie en de tewerkstelling worden opgevangen die onvermijdelijk samengaat met de sluiting van kazernes.

Welke ruimtelijke zonering werd in het verleden over het algemeen gegeven aan herbestemde militaire domeinen? Zal de Vlaamse Regering met de federale regering overleggen over de plannen van deze laatste aangaande de vrijgekomen terreinen? Zal de mogelijkheid worden onderzocht om die terreinen te herbestemmen tot kmo- of industriezone?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil al meteen ten dele antwoorden op wat mevrouw Vissers zegt. Op de gewestplannen zijn militaire domeinen aangeduid in het wit, met kenletter 'M'. Gedetailleerde voorschriften of nabestemmingsopties voor dergelijke zones ontbreken. De nieuwe bestemmingen die men voor ogen heeft, liggen niet altijd voor de hand, want vaak zijn de domeinen omringd door bestemmingsgebied 'natuur' of hebben de gebieden een grote biologische waarde. Er zijn dus enige reserves te formuleren bij haar voorstel om alles tot kmo-zones om te vormen. Het dossier is iets complexer dan dat.

In een aantal gevallen zijn er wel mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld voor het militair domein in Sijsele, want dat gebied sluit toch ten dele aan bij een woonzone, wat een aantal interessante ontwikkelingsopties met zich meebrengt.

Mijnheer de minister, graag zou ik een overzicht krijgen van de ruimtelijke context waarin elk van de te sluiten militaire sites zich bevindt. Hierover heb ik een schriftelijke vraag ingediend, en ik breng dus nog wat geduld op. Maar wat dit dossier betreft, wil ik van u toch weten welk bestuursniveau aan zet is voor het nemen van de planologische initiatieven. Kunt u meedelen voor welke sites er al planningsinitiatieven in de maak zijn?

Er rijzen ook vragen over de herbestemming. Conform het koninklijk besluit van 1972, waarin de gewestplannen en dergelijke worden geregeld, kan men in de gewestplanbestemming 'militair domein' ook gevangenissen en asielcentra inplanten. Men kan dat vandaag zonder planningsinitiatieven. Deelt u de mening dat dit kan? En betreft u daar de lokale besturen bij als dat aan de orde is? Is het niet wenselijk om per site conform de structuurplanning een gedetailleerde, duidelijke visie over de mogelijkheden uit te werken?

Een ander mogelijk denkspoor is de clichering: het werken met de standaardtype-bepalingen. Men zou het denkspoor kunnen volgen dat men de bestemming 'militair domein' laat concorderen met de bestemming 'gemeenschapsvoorzieningen'. Ik heb daar reserves bij, want er loert een gevaar om de hoek. De interpretatie van het vorige decreet Ruimtelijke Ordening schreef voor dat in zones voor gemeenschapsvoorzieningen "enkel initiatieven konden worden genomen die geen winstgevend karakter hadden". Het gaat dan over initiatieven van de overheid of van vzw's. In het huidige decreet Ruimtelijke Ordening staat daarover dit: "(...) in zones voor gemeenschapsvoorzieningen handelingen van algemeen belang en de daarmee verbonden activiteiten te allen tijde kunnen worden toegelaten, ongeacht het publiek- of privaatrechtelijk statuut van de aanvrager of het al dan niet aanwezig zijn van enig winst- of omzetmerk."

Dat zet de deur open voor wat ik aanvoel als een oneigenlijk gebruik van die zones voor gemeenschapsvoorzieningen. Dat, gecombineerd met de clichering, doet het beeld opdoemen van de bouw van luxueuze seniorenflats in privé-eigendom voor de happy few op voormalige militaire domeinen, vaak omringd door natuur. Mijnheer de minister, bent u van plan om dat bestemmingsgebied militair domein te laten concorderen met gebied voor gemeenschapsvoorzieningen? Zo ja, hoe wilt u de mogelijke uitwassen die ik heb geschetst, vermijden?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Mijnheer de voorzitter, collega's, dit pleidooi klinkt de minister ongetwijfeld heel vertrouwd in de oren, want in zijn vorig leven was hij zelf ook een pleitbezorger van dit denkspoor. Eigenlijk kan men ze samenvatten in het gezegde 'van de nood een deugd maken'.

We zitten inderdaad met militaire herstructureringen, wat resulteert in het sluiten van een aantal kazernes. Anderzijds is er in Vlaanderen nood aan ruimte voor tal van maatschappelijke doeleinden. Bedrijventerreinen zijn er een van, maar er zijn ook andere, evenzeer te verdedigen maatschappelijke doeleinden die op zoek zijn naar ruimte. Maar zeker ook bedrijven. Welvaart is de basis voor welzijn.

In Vlaanderen zijn er nog altijd zonevreemde bedrijven of bedrijven die geconfronteerd worden met onteigeningsprocedures. In Limburg zijn we bezig met de aanleg van de Noord-Zuidverbinding. Negen bedrijven moeten worden onteigend. Eén bedrijf heeft ondertussen perspectief op herlokalisatie, acht andere nog niet. De kazerne van Helchteren sluit daar praktisch op aan. Dit zou een mogelijkheid zijn om bedrijven een nieuwe thuishaven te geven.

Alles wat je simpel kunt uitleggen, is in de praktijk meestal iets complexer. Elsschot zei het al: tussen droom en daad staan wetten en praktische bezwaren in de weg. Hij doelde daarmee op het huwelijk en de crisis waarin hij toen vertoefde. Niettemin is dit nog altijd een heel sterk beeld. We kunnen van de nood een deugd maken. Door de militaire hervormingen komen mensen terecht op de arbeidsmarkt. We weten allemaal dat een bedrijf dat op zoek is naar technisch personeel, dat nog steeds niet vindt ondanks de gestegen werkloosheidscijfers.

De nood aan ruimte voor maatschappelijke doeleinden, zeker ook voor bedrijven, maakt de transformatie nodig. Vanuit het Departement Ruimtelijke Ordening kunt u samen met de minister van Defensie de handen in elkaar slaan en die extra ruimte voor bedrijventerreinen creëren.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marcus Vanden Bussche: Aan de opgesomde lijst moeten we ook Koksijde toevoegen. De helft van de militaire basis daar moet een herbestemming krijgen. We zijn al een paar jaar bezig met de omlijning, de afstand en de herbestemming. We hebben al een soort masterplan opgemaakt met de gemeente. Daaruit blijkt dat veel verschillende bestemmingen zich opdringen, zodat een algemene bestemming tot kmo-zone voor onze gemeente niet bruikbaar zou zijn. Ik wil daarvoor waarschuwen.

Aan de kust kampen we met het probleem van betaalbare bouwgronden voor de inwoners van onze gemeente. Dat moet ook aan bod komen. Ook sportinfrastructuur is een probleem. Alleen al om een voetbalterrein aan te leggen moet je heel wat heksentoeeren uithalen. Je zit overal in de verkeerde zone.

Voor ons is het heel belangrijk dat de gemeenten een duidelijk aanspreekpunt krijgen. Welke ambtenaar kan hun plannen mee helpen opbouwen? Dat is het meest dringende.

Mijnheer Vandaele, er is niets mis mee dat een luxueuze seniorie een zicht heeft op een mooi natuurgebied.

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: Ik heb er geen probleem mee dat een infrastructuur wordt herbestemd naar een kmo of een industriële bestemming krijgt. Soms liggen die terreinen ver van bewoning en bebouwing, en dat geeft een probleem met de mobiliteit en ontsluiting.

De terreinen in Limburg en Brasschaat hebben een heel hoge natuurwaarde. Volgend jaar hebben we het jaar van de biodiversiteit en de Europese instandhoudingsdoelstellingen. Dan zullen die terreinen als eerste in aanmerking komen om er projecten op te ontwikkelen. Ik zie het niet zitten om daar dan een totale claim op te leggen, zoals nu wordt voorgesteld.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Mijnheer de minister, iedereen heeft nuttige tips gegeven, maar de conclusie kan alleen zijn dat het een bevoegdheid moet zijn van de lokale overheden om een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) te maken. Het ene terrein ligt in een natuurgebied, het andere in een woonkern. De gemeente heeft de mogelijkheid om in die zones te doen wat voor haar het meest nodig is.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Iedereen heeft gelijk vandaag. Ik wil toch een oproep doen. Ik ken geen enkel militair domein of geen enkele kazerne die hetzelfde is en die dezelfde omgeving heeft. Daarom is de betrokkenheid van het lokale bestuur belangrijk. Ook in de herbestemming moeten we de goede ruimtelijke ordening altijd voor ogen blijven houden.

De heer Keulen verwijst naar de herlokalisatie van een kmo-zone. Dat is een belangrijk probleem dat moet worden opgelost. Het gaat over negen verschillende bedrijven. Het ene is een detailhandel, het andere hoort thuis in een kmo-zone, het andere op een industrieterrein. We moeten die kazernes niet gebruiken om een amalgaam te maken van slechte ruimtelijke ordening van bedrijven die we niet op andere plaatsen willen. Maatwerk is heel belangrijk. Dan kan niemand beter dan het lokale bestuur daarover adviseren.

De heer Bart Martens: De heer Ceyskens heeft gelijk dat we moeten kijken naar de ruimtelijke potenties van de gebieden en de kansen die de omgeving biedt. Niet alle gebieden zijn goed ontsluitbaar of ontsloten. Het zou verkeerd zijn om daar allemaal industriegebied van te maken.

Mevrouw Vissers, het klopt wel dat we een grote achterstand hebben in het realiseren van de taakstelling van het aantal hectaren bedrijventerreinen dat er moet bijkomen. Dat geldt a fortiori voor het realiseren van een aantal groene bestemmingen. Volgens het Structuurplan Vlaanderen moesten we 38.000 hectaren nieuwe natuurgebieden en 10.000 hectaren nieuwe bosgebieden bij creëren. Het toeval wil dat een aantal van die militaire domeinen een enorm hoge natuurpotentie heeft. De heer Peeters heeft verwezen naar het Klein Schietveld in Brasschaat, maar ook de terreinen in Limburg hebben een heel hoge natuurwaarde. Vaak zijn ze ook Europees-rechtelijk beschermd als onderdeel van het Natura 2000-netwerk. Dat kun je niet overrulen als bestemming door daar een harde functie aan te geven.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Het Vlaams Belang heeft ook altijd gezegd dat er voorrang moet worden gegeven aan de brownfields voordat er bijkomende mogelijkheden worden onderzocht.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

De heer Philippe Muylers: De plannen van de federale minister zijn voorlopig enkel plannen. Er is nog geen beslissing gevallen. Ik heb die plannen net als u uit de pers vernomen, ik ben niet officieel ingelicht. Ik weet niet in hoeverre de perimeters al zijn vastgesteld en wat in welke kazerne precies wordt opgegeven.

In het verleden is er geen beleid gevoerd om gesloten militaire domeinen standaard een welbepaalde herbestemming te geven. De beleidsbepaling voor een welbepaalde bestemming was zeker niet gestoeld op een algemene politiek.

De herbestemming moet altijd grondig worden voorbereid vanuit de kenmerken van het betrokken terrein. Op de ene plaats is er natuur, de andere plaats ligt vlakbij een stad, elders is er een mooie ontsluiting enzovoort. Elke plaats moet op zijn voor- en aandelen worden bekeken voor er een herbestemming wordt gegeven.

De federale regering heeft nog geen vraag tot overleg gesteld. Ik zal echter niet nalaten om beschikbare informatie bij de federale minister van Defensie op te vragen en op basis van die informatie overleg te plegen.

Gelet op de huidige onduidelijkheid over welke gebieden het precies gaat en de nieuwe bestemming die deze eventueel kunnen krijgen, is het moeilijk te bepalen wie het uiteindelijk herbestemmingsinitiatief moet initiëren. Dit kan zowel de lokale overheid, de provincie of het gewest kan zijn. Ik kom daar nog op terug.

Rekening houdend met het grote aantal maar ook met de grootschaligheid van de vrijgekomen terreinen, ben ik vragende partij om dit vanuit de Vlaamse overheid te coördineren. Ik kan me voorstellen dat ook de federale ministers welbepaalde herbestemmingen voor ogen hebben, maar de bevoegdheid voor herbestemming ligt op het Vlaamse beleidsniveau.

In uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen lopen talrijke overlegprocessen die tot doel hebben de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling in Vlaanderen in goede banen te leiden. Het is evident dat vragen tot herbestemming van militaire gebieden binnen het overleg mogen en moeten worden gesitueerd. Dat is de beste garantie voor een verantwoorde afweging en herbestemming. Het is evident dat de herbestemmingsvoorstellen voor die gebieden zullen beantwoorden aan de opties die opgenomen zijn in de goedgekeurde ruimtelijke structuurplannen.

Als minister wil ik een overzicht houden over de grote operatie van bestemmingswijzigingen. Ik wil het departement Ruimtelijke Ordening hiervoor een coördinerende taak geven. Wie echter bevoegd is voor elk concreet planningsinitiatief kan nu niet met zekerheid gezegd worden. Dat hangt namelijk nauw samen met de bestemmingswijziging die in gezamenlijk overleg wordt beoogd. Ook de grootschaligheid, de huidige karakteristieken van het terrein en de ligging zijn van belang. Ik ga er echter van uit dat wie ook het initiatief neemt, overleg pleegt met de plaatselijke overheid. De filosofie van subsidiariteit is hier van essentieel belang. Overleg moet de taakverdeling verder uitwijzen. Ik wens wel dat de Vlaamse overheid overzicht over het geheel behoudt.

De vraag over de voorziene planningsinitiatieven is heel moeilijk te beantwoorden omdat we alleen beschikken over de informatie die in de pers is verschenen en we enkel niet-goedgekeurde plannen hebben. Om te weten welke planningsinitiatieven vandaag al worden voorbereid, moeten we weten welke perimeters de opgelijste militaire domeinen beslaan. Er zijn al initiatieven in sommige kazernes. Dit is echter onvolledige informatie. Zo is de kazerne Helchteren opgenomen in het voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Noord-Zuidverbinding N74'. Daarin is voorzien in een eventuele herbestemming naar natuurgebied. Voor het kwartier Hannuit te Landen is een gemeentelijk RUP in opmaak. Daar is sprake van een omzetting naar openbaar nut en gemeenschapsvoorzieningen. En zo zijn er nog tal van plannen.

De bijkomende vragen zijn erg technisch. Ik verontschuldig me dan ook voor de techniciteit van het antwoord.

Ik ondersteun de idee om een duidelijke visie te ontwikkelen op het toekomstig hergebruik van vrijgekomen militaire domeinen.

Artikel 20 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 voorziet in de mogelijkheid om niettegenstaande andersluidende bestemmingen, zoals militair domein, op het gewestplan toch vergunningen af te geven voor openbare diensten en gemeenschapsvoorzieningen voor zover die verenigbaar zijn met de algemene bestemming en met het architectonisch karakter van de betrokken gebieden. Het gaat om een uitzonderingsbepaling. En aangezien de openbare nutsvoorzieningen uitdrukkelijk opgenomen zijn in twee zones, de woongebieden en de gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen, kan dit artikel slechts toegepast worden in uitzonderlijke gevallen.

Het uitzonderlijke karakter van artikel 20 blijkt ook uit de voorwaarde dat de algemene bestemming en het architectonisch karakter van het betrokken gebied niet geschonden mogen worden. Dit vereist een afweging per geval. In een geval waar het militair domein nog een open karakter vertoont, is het bijna onmogelijk om aan te tonen dat de algemene bestemming en het architecturaal karakter van het gebied behouden blijft. Wanneer dergelijke aanvragen worden ingediend, worden ze beoordeeld volgens de bijzondere procedure van de codex, en dus door de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar. De gemeente geeft uiteraard wel advies bij deze procedure.

Samengevat kan ik stellen dat artikel 20 in theorie toegepast zou kunnen worden voor dergelijke aanvragen. De vergunbaarheid hangt wel af van een aantal voorwaarden, die strikt worden toegepast gelet op het uitzonderlijk karakter van deze regeling. Bovendien zal de zaak geval per geval bekeken moeten worden. In bepaalde gevallen zou dit een oplossing kunnen bieden op korte termijn. Maar ik ben er voorstander van een planinitiatief te nemen voor de herbestemming van deze gebieden.

In uw tweede vraag vermeldt u de techniek van concordantie tussen stedenbouwkundige voorschriften als een denkspoor om de vergunningsverlening te verruimen. Artikel 4.4.9 van de codex voorziet in een mogelijkheid om in de vergunningsverlening af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften. Het is evident dat een 'afwijking' restrictief wordt toegepast. Een afwijking is niet gelijk te stellen aan een algemene regel of een recht. In artikel 4.4.9 wordt gesteld dat een stedenbouwkundige vergunning kan worden verleend die afwijkt van de bestemmingsvoorschriften van een plan van aanleg, in dit geval het gewestplan. De aanvraag kan dan worden beoordeeld op basis van de vergelijkbare standaardtypebepaling. Dergelijke standaardtypebepaling is een stedenbouwkundig voorschrift zoals het standaard wordt toegepast in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Via het besluit van 11 april 2008 zijn deze voorschriften verankerd.

Voor militaire gebieden volgens het gewestplan bestaat er evenwel geen vergelijkbare standaardtypebepaling in het besluit van 11 april 2008. Het is ook maar zeer de vraag of dergelijke standaardtypebepaling nog ooit zal worden geformuleerd, aangezien het onwaarschijnlijk lijkt dat er nog militaire domeinen zullen bijkomen in Vlaanderen. Daarom is de afwijkingmogelijkheid niet toepasbaar voor de gewestplannen 'militair domein'.

Ik pleit ervoor om alle denksporen over mogelijke concordantie zo veel mogelijk te vermijden. Het toekomstig gebruik van vrijgekomen militaire terreinen is en blijft een planningsopgave.

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerige, toch wel technische, informatie. Ze voldoet. Ik ben blij dat u zegt dat u de beschikbare informatie bij het federale parlement zult opvragen, dat u als eerste overleg zult plegen en dat u dat alles zult coördineren. Dat is een zeer goede zaak. U zegt ook dat u de omzetting uitzonderlijk zult toelaten en de zaak geval per geval zult bekijken. Ook wij vragen dat. Ik treed de heer Huybrechts bij inzake zijn stelling in verband met de natuur. Voka pleit daar ook voor. Het stelt dat er een aantal terreinen vrij zijn. In Limburg is dat al het geval voor een aantal militaire domeinen. Er zijn gebouwen die niet meer gebruikt worden. Er is goede infrastructuur en de terreinen zijn zeer goed gelegen.

Er zijn al terreinen waar een herbestemming gerealiseerd is. Ik denk aan het militair terrein in Brustem en het voormalig militair domein in Molenheide, Zonhoven. Daar is al een kmo-bedrijventerrein. Het kan dus als het moet. Ik ben dan ook blij dat u zegt dat het in uitzonderlijke gevallen mogelijk is en dat u de zaak geval per geval zult bekijken. Een van de volgende maanden zal dat onderwerp hier nog wel eens besproken worden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de minister, ik ben zeer blij dat u de zaak site per site wilt bekijken via planningsinitiatieven en dat u geen gebruik zult maken van, bijvoorbeeld, de mogelijkheid van concordantie. Dat is zeer goed nieuws.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marcus Vanden Bussche: Mijnheer de minister, misschien is er bij de federale overheid ook nog een speciaal aspect aan verbonden. De gemeenten zijn gewoonlijk de eerste kandidaat om dergelijke sites over te nemen. De federale overheid rekent erop dat de kostprijs betaald wordt in functie van de nieuwe bestemming die eraan wordt gegeven, niettegenstaande het feit dat in het onteigeningsbesluit wordt voorzien dat rekening wordt gehouden met de bestaande bestemming. Bij de onderhandeling met de militaire overheid zien we dat een duidelijke relatie wordt gelegd tussen de bestemming en de prijs die de federale overheid verwacht. Het zou goed zijn indien u daarover overleg pleegt met de federale overheid. Wat is bijvoorbeeld de prijs van een witte bestemming? Dat is zeer moeilijk bepaalbaar.

Uit uw antwoord kunnen we ook opmaken dat de herbestemming tot gevangenis of opvang voor vluchtelingen tot uw bevoegdheid behoort. U moet dus akkoord gaan met die herbestemming.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het ontwikkelen van gebieden voor stedelijke ontwikkeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de oorspronkelijke gewestplanbestemmingen die zijn vastgelegd in het koninklijk besluit van 1972 zijn vanaf 1998 aangevuld met een aanvullende gewestplanbestemming ‘gebied voor stedelijke ontwikkeling’. Deze bestemming is bij gewestplanwijziging doorgevoerd op verschillende gewestplannen. De gebieden voor stedelijke ontwikkeling worden getypeerd door hun strategische ligging en hun potenties voor kernversterking en voor publieke en private investeringen.

Het bijzondere aan deze bestemmingsgebieden is dat ze pas ontwikkeld kunnen worden na de opmaak van een bijzonder plan van aanleg (BPA) of een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP). Het herbestemmen van bestaande panden kan eveneens pas na de opmaak van een bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan. Dat is zo opgenomen in de stedenbouwkundige voorschriften van de respectieve gewestplanwijzigingen. Dat vertraagt de ontwikkeling van de betrokken zones.

Een nieuw element is dat artikel 4.4.9 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) voorziet in een afwijkingsmogelijkheid ten opzichte van de voorschriften van plannen van aanleg in functie van de typevoorschriften voor ruimtelijke uitvoeringsplannen. Dit is de zogenaamde ‘clichering’.

De concordantie tussen enerzijds de categorieën van gebiedsaanduiding met de bijhorende typevoorschriften en anderzijds de gewestplanbestemmingen is vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009. In dat besluit wordt de bestemming ‘gebied voor stedelijke ontwikkeling’ gelijkgesteld met de categorie van gebiedsaanduiding ‘wonen’. Gelet op de typevoorschriften kan een dergelijk gebied worden ontwikkeld zoals een klassiek woongebied en kan het dus een gemengde ontwikkeling krijgen zoals eigen is aan de stedelijke centra.

Waar bij de gewestplanbestemming ‘gebied voor stedelijke ontwikkeling’ de gronden pas kunnen worden ontwikkeld na de opmaak van een bijzonder plan van aanleg (BPA) of ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP), geldt dit niet voor de gebiedsaanduiding ‘wonen’. Deze interpretatie van de VCRO laat toe om de gebieden versneld te ontwikkelen. De procedure van de opmaak van een BPA of RUP – al dan niet voorafgegaan door de opmaak van een planmilieueffectrapport (plan-MER) – kan dan in de betrokken gebieden worden vermeden.

Mijnheer de minister, ik denk dat uw antwoord veel eenvoudiger en korter zal zijn dan mijn vraag. Deelt u de interpretatie dat voor de ‘gebieden voor stedelijke ontwikkeling’, zoals voor woongebieden, de verplichting niet langer geldt om een BPA of RUP op te maken alvorens die gebieden aan te snijden?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Mijnheer de minister, collega’s, ik had vorige week ook een vraag klaar over deze zonerings in de gewestplannen. Maar deze vraag stond al geagendeerd, daarom stel ik mijn vraag nu in de vorm van een tussenkomst.

Ik vrees dat we in een totaal andere situatie zitten sinds een arrest van de Raad van State van 9 september 2009. Ik ben daarvan op de hoogte omdat het toevallig een Leuvense BPA betrof. Dat arrest is niet zo heel goed voor die zones voor stedelijke ontwikkeling want het zegt dat die zone ongrondwettelijk is.

Ik heb het arrest hier bij. Ik denk dat ik het hier beter niet helemaal voorlees. Het komt erop neer dat die zones voor stedelijke ontwikkeling te algemeen bepaald zijn. Je kunt daar gemeenschapsvoorzieningen, industrie, woningen, bedrijven in onderbrengen. Dat is onduidelijk en zorgt voor rechtsonzekerheid voor de eigenaars.

In een bijkomend voorschrift bij het gewestplan van 1998 werd gezegd dat de gemeenten die zones verder moesten specificeren via een BPA of RUP. Leuven heeft dat in 2003 gedaan. Ik was daar toen zelf verantwoordelijk voor. Na zes jaar zegt de Raad van State nu dat die zone ongrondwettelijk is. De Vlaamse overheid wordt hier beschuldigd. Mijnheer de minister, gelukkig kunt u daar ook niets aan doen. Het is echter niet om mee te lachen want er ontstaat veel rechtsonzekerheid, zowel voor de eigenaars van deze gebieden als voor de steden die hiermee worden geconfronteerd. Ik vrees dat dit arrest erga omnes geldt.

Mijnheer de minister, hebt u er een idee van over hoeveel gebieden in Vlaanderen het gaat en over hoeveel hectare? Zijn er nog dergelijke stedenbouwkundige voorschriften onder conditie van een BPA bij andere gewestplanbestemmingen? Ik heb dat niet kunnen nakijken. Wij moeten, mocht dit het geval zijn, daar toch ook eens naar kijken. Wat gaat u nu doen? Gaat u deze gebieden schrappen uit het gewestplan en stuk voor stuk herbestemmen? De ene keer zal het misschien wonen zijn, de andere keer een bedrijvzone. In Leuven ging het over een bedrijvzone en helemaal niet over wonen, zoals de heer Vandaele suggereert. Misschien is het raadzamer om een herstelmaatregel op te nemen in de codex. U hebt zonet aangegeven met betrekking tot de zonnepanelen dat u toch een en ander in die codex wilt veranderen. Ik stel voor om in artikel 7.4.2. van het VCRO de bestemming ‘gebied voor stedelijke ontwikkeling’ op te nemen. Dat zou een mogelijkheid zijn. Misschien zijn er andere mogelijkheden. Is het een afdoende oplossing voor het bestreden BPA voor de stad Leuven? Dat moet nog altijd worden bekeken. Misschien gaat u in de codex iets wijzigen, maar wij zouden toch graag hebben dat het BPA dat in Leuven zoveel jaar geleden werd goedgekeurd op een of andere manier kan herleven door wat wij in de codex zouden wijzigen.

Ik weet niet op welke termijn wij dat hier allemaal kunnen wijzigen. Vooraleer wij zover zijn, blijft mijn vraag waarop de steden in het algemeen en de stad Leuven in het bijzonder zich moeten baseren indien zij vergunningsaanvragen krijgen voor een dergelijk gebied: op het BPA dat er desgevallend is, of op de vroegere gewestplanbestemming van voor 1998? Wat moeten de gemeenten doen als zij nu een bouwaanvraag krijgen, wat gelukkig nog niet het geval is?

Mijnheer de minister, ik wil u oproepen om zeer snel werk te maken van een globale oplossing ten einde aan de rechtsonzekerheid een einde te maken, zowel voor eigenaars die willen investeren op hun terrein, maar die nu absoluut niet weten wat er wel of niet mag, als voor deze stad, die de moeite deed om de lange en kostelijke BPA-procedure te doorlopen, en die dan heel haar werk in één pennentrek teniet zag gaan. Niet omdat zij haar werk niet zou hebben gedaan maar omdat de Vlaamse overheid in 1998 slordig is geweest. Dat is een verleden waaraan wij, of toch de meesten onder ons, niet veel kunnen doen. Wat gaat u hieraan doen? Ik hoop op een snelle en goede oplossing.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Mijnheer de minister, ik val bijna van mijn stoel als ik over dit arrest hoor. In de afbakening van het stedelijk gebied Brugge is ook in een heel grote zone voor stedenbouwkundige ontwikkeling voorzien. Wat gaat u daarmee doen?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik begin met een antwoord te geven op de oorspronkelijke vraag. We zijn soms een beetje voorzienig en we hadden wel verwacht dat er een aantal bijkomende vragen zouden zijn. Ik heb iemand van het departement bij om een meer technische uitleg te geven.

Mijnheer Vandaele, ik deel uw interpretatie niet. Het gaat over artikel 4.4.9, en ik zal dit voorlezen zodat iedereen weet waarover het gaat. In het artikel staat: "Het vergunningverlenend bestuursorgaan mag bij het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een plan van aanleg, afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaard typebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008. Het eerste lid laat geen afwijkingen toe op de voorschriften van het plan van aanleg die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied."

De tekst van het artikel is duidelijk: het moet gaan over een bestemmingsvoorschrift, over wat kan worden vergund volgens de bestemming, vastgelegd in het overeenkomstig bestemmingsvoorschrift van de typebepalingen, zoals ze zijn vastgesteld door de Vlaamse Regering op 18 april 2008. Dit artikel laat geen afwijkingen toe op de voorschriften die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

Een voorschrift dat een voorwaarde bevat, namelijk dat er een bijzonder plan van aanleg of een ruimtelijk uitvoeringsplan moet zijn vooraleer het gebied kan worden ontwikkeld, is geen bestemmingsvoorschrift en valt bijgevolg niet onder toepassing van de zogenaamde clichering.

De heer Wolfgang Vandevyvere: Het departement kent het arrest. De Raad van State zegt dat het gewestplanvoorschrift onwettig is en gebruikt die conclusie om het BPA te vernietigen. We moeten juridisch gezien een onderscheid maken. Men kan een bepaalde overheids-handeling rechtstreeks voor de Raad van State aanvechten, wat gebeurd is met dit BPA. Dit moet gebeuren binnen een bepaalde termijn. Belangrijk is dat naast artikel 14 van de wetten op de Raad van State, er ook artikel 159 van de Grondwet bestaat waarin staat dat rechters onwettige reglementering buiten toepassing kunnen laten. Dit betekent bijvoorbeeld dat men tien of twintig jaar na een gewestplanwijziging in een vergunningsdossier nog kan zeggen dat de beslissing onwettig is omdat ze op een onwettig gewestplan steunt. Het gewestplan is hiermee natuurlijk niet uit de rechtsorde verwijderd, wat wel het geval is bij een vernietigingsarrest of een schorsingsarrest. In het geval in Leuven is het BPA rechtstreeks aangevochten, het gewestplan niet.

Het gewestplanvoorschrift is volgens de Raad van State onwettig omdat aan de realisatie van het gebied voor stedelijke ontwikkeling een voorwaarde gekoppeld is, namelijk de opmaak van een BPA. Volgens de Raad is dat in strijd met het beginsel dat een gewestplanvoorschrift een bestemming moet vastleggen die uit zichzelf rechtsgevolgen heeft. Is dit een goed voorschrift of niet? Het is niet nieuw. Ik heb niet de indruk dat de Raad van State deze techniek van de getrapte ordening helemaal onderuit haalt. Er zijn talloze voorbeelden. Bij woonuitbreidingsgebieden zegt men ook dat ze getrappt moeten worden geordend. Er moet ook een BPA of een RUP worden gemaakt vooraleer ze kunnen worden ontwikkeld. Bij woonuitbreidingsgebieden geeft het voorschrift weliswaar uit zichzelf effecten omdat men groepswooningbouw kan vergunnen. In het voorschrift gebied voor stedelijke ontwikkeling is dat niet het geval, want eigenlijk is alles geblokkeerd tot er een ordeningsplan is.

Men kan over het arrest discussiëren, maar het is er. We hebben onderzocht over hoeveel gevallen het gaat. Het voorschrift is gebruikt bij de gewestplanwijzigingen tussen 1998 en 2001. Daarna is het niet meer gebruikt. Het is gebruikt in typisch stedelijke omgevingen. Er zijn voorbeelden in Oostende, in Kortrijk, in Oudenaarde, in Leuven en in de gewestplannen Limburgs Maasland, Hasselt-Genk en Halle-Vilvoorde-Asse.

De situatie is wel gedifferentieerd. In een aantal gevallen is die gewestplanbestemming al vervangen door een bestemming in een ruimtelijk uitvoeringsplan. In Oostende heeft men een aantal gebieden voor stedelijke ontwikkeling herbestemd. Het RUP vervangt het gewestplan en de onwettigheid is dus weg. Er zijn een aantal gevallen waarin de gemeente of de stad het werk heeft gedaan, bijvoorbeeld in Leuven. Er zijn ten slotte gebieden waar alleen nog het gewestplan van toepassing is en waar de gemeente nog geen verder ordenend plan heeft gemaakt. Dat is zo in het kleinste aantal gevallen. De situatie is dus gedifferentieerd. Dat moet een basis zijn om de situatie te beoordelen.

Een mogelijk voorstel om daaraan te remediëren, is nagaan hoe we ervoor kunnen zorgen dat de BPA's die in uitvoering van dat voorschrift gemaakt zijn, overeind kunnen blijven in de toekomst. Bijvoorbeeld voor het geval van Leuven is de situatie ook gedifferentieerd. Ik probeer het kort te houden, maar er zijn zodanig veel aspecten dat ik moet uitweiden. De Raad van State heeft het BPA voor de Kolonel Begaultlaan vernietigd maar het gewestplanvoorschrift geldt ook aan de Vaartkom of voor de stationsomgeving, waar ook BPA's gemaakt werden die niet zijn aangevochten bij de Raad van State. Wat je zou moeten doen bij een validatie – u haalt immers het betrokken artikel in de Codex Ruimtelijke Ordening aan –, is kijken hoe je enerzijds de BPA's die niet onderuit zijn gehaald door de Raad van State maar waar een wettigheidsgebrek aanhangt omdat ze teruggaan op een onwettige gewestplanbestemming, voor de toekomst veiligstelt. Als je artikel 7.4.1 leest, wat een andere validatie is, past men die techniek ook toe voor gewestplanwijzigingen die behept zijn met een wettigheidsgebrek omwille van de advisering door de afdeling Wetgeving van de Raad van State. Men zegt: we stellen een aantal gewestplanwijzigingen veilig voor de toekomst. In een tweede paragraaf zegt men: wat vernietigd is, kan eenvoudigweg hernomen worden. Dat staat in artikel 7.4.1 van de Codex Ruimtelijke Ordening. Je zou dus naar een techniek kunnen gaan waarbij je hetzelfde doet voor de BPA's, waarbij je enerzijds de BPA's die nog niet vernietigd zijn door de Raad van State, veiligstelt en je anderzijds de mogelijkheid biedt om de BPA's die wel vernietigd zijn –volgens onze gegevens is alleen het BPA Kolonel Begaultlaan in dat geval – zouden worden hernomen. Dat is een techniek naar analogie van de validatie in artikel 7.4.1.

U verwijst ook naar 7.4.2, waar ook een validatie instaat. Die heeft vooral betrekking op bijzondere voorschriften die zijn gebruikt voor bedrijventerreinen. De validatie had betrekking op twee clausules in de voorschriften. Een clausule zegt dat het bedrijventerrein een openbaar karakter heeft en alleen door de overheid kan worden ontwikkeld. Die wordt voor ongeschreven gehouden. Daarmee verdwijnt wat de Raad van State in dit geval als problematisch beschouwt. In een tweede clausule schrapt men ook de bepaling die zegt dat er een bijkomende ordening moet gebeuren via een plan van aanleg of via een ruimtelijk uitvoeringsplan.

De vraag is of het tweede deel van de oplossing, dat is gebruikt voor de bedrijventerreinen die met een wettigheidsgebrek behept zijn, een goede oplossing is voor de gebieden voor stedelijke ontwikkeling. Wellicht is dat niet zo, om volgende reden. Er zijn gevallen waar het vervangen is door een RUP, daar rijst het probleem niet meer. Er zijn gevallen waar BPA's gemaakt zijn, en daarin is het voorschrift uitgewerkt. Er zijn gevallen waar vandaag alleen nog het gewestplanvoorschrift geldt en waar geen BPA is gemaakt. Het is wellicht geen goed idee – ik verwijs naar de vraag van de heer Vandaele – om die gebieden zonder meer vrij te geven en te zeggen: vergeet de voorwaarden van een nadere ontwikkeling maar. Het zou ook niet correct zijn tegenover de steden en gemeenten die het al hebben gedaan of die zo ver nog niet zijn maar volop in onderhandeling zijn met ontwikkelaars om dat te gaan doen. Men heeft daar dus een garantie.

De beste oplossing voor de derde categorie, dus de gebieden waar nog geen nadere ordening is gebeurd, is wellicht dat de wettigheid daar wordt hersteld doordat er effectief een ruimtelijk uitvoeringsplan wordt gemaakt. Een ruimtelijk uitvoeringsplan vervangt immers het gewestplan of het BPA, het vervangt de plannen van aanleg. Daarmee is ook de onwettigheid van de baan. Ik denk dat dit de beste oplossing is voor de gemeenten die volop bezig zijn met studiewerk naar de ontwikkeling van dergelijke gebieden en die in een laatste fase zitten bijvoorbeeld voor een ruimtelijk uitvoeringsplan. De meeste gemeenten werken vandaag reeds met ruimtelijke uitvoeringsplannen, niet meer met BPA's. Vijf op zes gemeenten hebben een structuurplan en werken met ruimtelijke uitvoeringsplannen. Daar zou dat de oplossing zijn voor de wettigheid.

Het is dus geen oplossing naar analogie met artikel 7.4.2, maar een oplossing naar analogie met 7.4.1 voor de BPA's die gemaakt zijn, met daarnaast de suggestie aan de gemeenten waar zo een gebied nog niet is ingevuld om de wettigheidsproblematiek op te vangen door een gemeentelijk planinitiatief.

Ik kom tot uw vraag naar de toestand vandaag. Ik heb bewust in de inleiding van het antwoord gezegd dat er een onderscheid bestaat tussen artikel 14 van de wetten op de Raad van State, rechtstreeks vernietigingsberoep of schorsingsberoep tegen een overheidshandeling, en artikel 159 van de Grondwet. Dat laatste artikel is een prerogatief van de rechter. Het bestuur kan dat zelf niet toepassen. Het bestuur wordt geacht zich te houden aan de reglementering die ze zelf heeft vastgesteld. Dat is het 'patere legem quem ipse fecisti'-beginsel: respecteer de wet die je zelf gemaakt hebt. De rechter kan zeggen: dit is onwettig, u mag dit niet toepassen in het dossier. Voor de overheid gaat het niet op om te zeggen: waarop we ons zouden baseren, lijkt niet zo wettig, we zullen het maar buiten toepassing laten. De rechtsregel gaat ervan uit dat als de overheid een onwettigheid vaststelt, ze die zelf moet remediëren door een planinitiatief. In dit geval kan het eventueel met een decretale oplossing zijn. In afwachting van een eventuele oplossing is het zo dat in het voorbeeld van de Kolonel Begaultlaan men niet terugvalt op de vroegere bestemming van industriegebied, maar op gebied voor stedelijke ontwikkeling. Het gevolg is dat de beslissing in een vergunningsdossier dat aanhangig wordt gemaakt, eventueel met een wettigheidsgebrek kan behept zijn vanwege de onwettigheid van het gewestplanvoorschrift. Het is spijtig dat het effect van het arrest zo is dat waar de gemeente zijn werk gedaan heeft en de ordening bepaald heeft en dus een basis heeft om vergunningen te beoordelen, het onwettig verklaard wordt omdat de Raad van State zegt dat het gewestplanvoorschrift onwettig is want het laat niet toe om rechtstreeks vergunningsaanvragen te beoordelen. Dat is een absurde situatie. De gemeente heeft nu net het werk gedaan, iets gemaakt wat vergunningsbeleid toelaat, en de Raad van State zegt dat het onwettig is omdat het gewestplanvoorschrift geen vergunningenbeleid toelaat. Het lijkt me dus een goede oplossing om dat BPA te valideren of opnieuw op te nemen.

Mevrouw Van Volcem, u vermeldt het ruimtelijk uitvoeringsplan voor de afbakening van Brugge. Dat is niet het gewestplanvoorschrift met betrekking tot de stedelijke ontwikkeling. In de gebieden voor stedelijke ontwikkeling zoals die bestaan in de ruimtelijke uitvoeringsplannen is, voor zover ik weet – maar ik heb die voorschriften nu niet bij –, rekening

gehouden met die wettigheidsvraag en zal inderdaad geen volledig blokkering van het gebied worden aangegeven, waarbij niets mogelijk is tot er een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is. Naar mijn aanvoelen rijst die vraag dus niet voor de afbakening van Brugge.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de minister, het was een zeer verhelderende uitleg. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers: Mijnheer de minister, ik dank u en uw ambtenaar voor het zeer uitgebreide en zeer duidelijke antwoord. U hebt aangegeven dat er een oplossing kan zijn, maar die zal er dus decretaal moeten komen, op uw initiatief of het onze. We moeten misschien de komende maanden eens bekijken wat u misschien nog allemaal aan het decreet wilt veranderen. Ik denk dat we dit antwoord in Leuven uitgebreid onder de loep zullen nemen.

De heer Bart Martens: Ik zie hier veel parallellen met de afbakeningen van gebieden voor het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN), die door de Raad van State onderuit waren gehaald, wat we de vorige legislatuur ook hebben moeten repareren met een soort reparatiedecreet. Dat die gebieden onwettig waren verklaard door de Raad van State, had ook implicaties voor de vergunningen of beperkingen in vergunningen die daarop waren gebaseerd.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de lange wachttijd voor een bouwvergunning voor grote investeringsprojecten

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, in Vlaanderen kunnen investeerders jaren werken om een bouwvergunning voor grote investeringsprojecten te verkrijgen. Ik heb zelf weet van investeringsprojecten waarbij de investeerder tot tien jaar op zijn vergunning moest wachten. Het lijkt voor veel investeerders een heroïsch gevecht om van de diverse overheidsdiensten een vergunning te krijgen. Ik weet dat er in het regeerakkoord meerdere passages zijn opgenomen om de crisis te bezweren, maar ik zou toch nog een aantal suggesties willen doen.

Een project doorloopt diverse stadia en komt zo bij meerdere ambtenaren en diensten terecht. De behandelingsperiode durft vaak nogal eens uit te lopen. Een vaste periode, zoals in het buitenland, van bijvoorbeeld zes weken, waarin een voorwaardelijke vergunning wordt afgeleverd, zou geen slechte zaak zijn.

Naar analogie met bijvoorbeeld Frankrijk of China kan ook een groot investeringsproject een vaste begeleider toegewezen krijgen, die twee plenaire werkvergaderingen per week organiseert, waarop telkens alle betrokken ambtenaren, architecten en investeerders worden uitgenodigd. Na twaalf werkvergaderingen is elke ambtenaar perfect in staat om te oordelen wat wettelijk is en wat moet worden toegepast, en kan een voorwaardelijke vergunning, zoals in Frankrijk, de Verenigde Staten of China, worden verleend. Zo kunnen de bouwwerken na zes weken worden opgestart en kunnen alle ondergeschikte details nadien worden afgehandeld. Naar analogie met Frankrijk zou er parallel ook centraal op het ministerie van Ruimtelijke Ordening een speciale taskforce worden opgericht voor grote investeringsprojecten, waarbij investeerders de keuze hebben om hun project lokaal of nationaal in te dienen.

Dat alles moet de jarenlange vertragingen tegengaan. Vertragingen zorgen immers voor een stijging van de kostprijs van de grond en de gebouwen, en dat komt uiteindelijk ook ten laste van de eindgebruiker van het project. Veelal is dat de burger.

Mijnheer de minister, kunt u zich vinden in het voorstel van een centrale taskforce die binnen de zes weken voorwaardelijke vergunningen voor grote investeringsprojecten verleent? Kunt u zich vinden in een werkvergadering voor grote investeringsprojecten? Welke andere initiatieven zult u nemen om de aanvraagperiode in te korten?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Mijnheer de voorzitter, ik word wat bang als ik mevrouw Fournier hoor voorstellen om precies bij de grote projecten voor een extra korte vergunningsprocedure te zorgen. Ik zou denken dat precies voor grote projecten een zeer grondige afweging en een zeer grondige planning nodig blijft.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me graag aan bij de vraag van mevrouw Fournier, die terecht de te lange behandelingstermijn, zeker voor grote projecten, aanklaagt. Het is een feit dat de administratieve bureaucratie van de diverse overheidsdiensten soms, zij het niet altijd, hallucinante vormen aanneemt, wat onder meer resulteert in onaanvaardbare termijnen om een bouwvergunning te verkrijgen, zeker voor grote projecten. In veel gevallen fnuikt dat onze economie. Mijnheer de minister, welke concrete maatregelen zult u nemen om dat te verhelpen?

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Mijnheer de voorzitter, ik heb enkele bedenkingen. Ik vraag me af wat precies onder de noemer van grote investeringsprojecten valt. Is dat bijvoorbeeld ook de Oosterweelverbinding in Antwerpen? Het ware goed geweest, mocht die vergunning er zo snel zijn gekomen. Hoewel, ik weet dat eigenlijk niet zo goed.

Mevrouw Fournier, u zegt ook dat investeerders zouden kunnen kiezen om hun project lokaal of nationaal in te dienen. Het lijkt me echter dat dergelijke grote investeringsprojecten echt wel op een hoger niveau moeten blijven. Dit op lokaal niveau doen, houdt gevaren in.

Er lijkt me verder een kleine contradictie te schuilen in de vraag van mevrouw Fournier. Mevrouw Fournier, u zegt dat het verlenen van een voorwaardelijke vergunning nodig is in tijden van crisis. Wat zult u dan doen als de vergunning uiteindelijk wordt ingetrokken en er eigenlijk al zoveel kosten zijn gemaakt?

De voorzitter: De heer Peeters heeft het woord.

De heer Dirk Peeters: In het algemeen denk ik dat er genoeg heel recente precedents zijn om te stellen dat grote investeringsprojecten ook een langere aanlooptijd nodig hebben, zeker als het gaat over voorbereidend studiewerk.

Als u dat wil afspelen op een termijn van zes weken, komt de rechtszekerheid in gevaar, niet alleen van de aanvrager, maar ook van de betrokkene. U moet die twee kanten goed bewaken. Het kan echt niet dat dat op dergelijk korte termijn wordt afgehandeld. Voor mij mag het soepeler, maar het moet controleerbaar en open zijn. De procedure hoeft voor mij geen tien jaar te duren, maar alles toestaan en verwijzen naar China, maakt mij erg bang.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Mijnheer de minister, dames en heren, het decreet Ruimtelijke Ordening is duidelijk wat de stedenbouwkundige vergunningen betreft. Iedereen moet binnen 75 dagen een vergunning krijgen, plus dertig dagen openbaar onderzoek als men ontvoogd is, anders heeft men automatisch een weigering. Ik ben het er helemaal niet mee eens dat grote projecten internationaal moeten worden ingediend. Ze hebben op lokaal vlak een grote weerslag. De bouwvergunning moet bij de gemeente of stad blijven.

Als het allemaal snel moet gaan, is voorafgaand – voor de indiening van de bouwaanvraag – overleg noodzakelijk. Ik pleit daarvoor. Misschien kan dat gecommuniceerd worden aan de

steden en gemeenten. Dat wordt nu al toegepast door de diensten Ruimtelijke Ordening. In Brugge houden we maandelijks een overlegvergadering met de Vlaamse ambtenaar, met onze diensten en met de betrokkenen. Daar worden interpretatieproblemen besproken. Daar wordt een professioneel verslag van gemaakt. De investeerder kan zich daar achteraf op beroepen.

Voor het overleg, de coördinatie en een accountbehandeling is de Vlaamse overheid niet gemakkelijk bereikbaar. Wij horen zeer vaak: “Wat zal de hogere overheid daarvan denken?”. We hebben een systeem uitgevonden. De aanvrager komt naar ons in aanwezigheid van ambtenaren, omdat men bang is voor een rechtstreekse benadering. Die formule werkt. Misschien kunt u daar andere steden en gemeenten over informeren. Het grote probleem zit vooral in het feit dat heel wat steden en gemeenten over te weinig ambtenaren beschikken om die termijn van 75 dagen van de aflevering van de vergunning te halen.

De voorzitter: De heer Van den Bussche heeft het woord.

De heer Marcus Van den Bussche: Ik sluit me aan bij de vraag. Een periode van tien jaar is in sommige dossiers spijtig genoeg de realiteit. Ik verwijs naar het golfdossier in mijn gemeente, Koksijde. Het ligt nu trouwens klaar om vergund te worden. We zijn blij dat we aan de eindmeet staan. Naar aanleiding van dit dossier heb ik de gemiddelde duur van deze procedure nagevraagd. Ik vernam van een Europese architect dat we goed bezig zijn, een Europees gemiddelde voor dergelijke dossiers bedraagt vijf, zes, zeven jaar. Mocht het in zes weken kunnen, dat zou fantastisch zijn, maar dat is utopisch.

De heer Bart Martens: Mijnheer de minister, volgens mij zou het nuttig zijn om een procesanalyse te maken van de besluitvormingsprocedures inzake grote projecten. Het duurt allemaal gigantisch lang wordt hier gezegd. Er worden zelfs termijnen tot tien jaar genoemd, maar er zijn andere voorbeelden. Kijk naar de brug in Temse. De eerste principiële beslissing viel in 2005, en de realisatie vond plaats in 2009. In die korte doorlooptijd werden een plan-MER en een GRUP opgemaakt, werd een bouwvergunning aangevraagd, heeft een aanbesteding plaatsgevonden enzovoort. Het lijkt me nuttig om een analyse te maken van de verschillende procedures. Waarom loopt het in het ene geval vlot en in het andere spaak? De oplossingen zullen eerder te vinden zijn in een betere projectregie.

In het Brownfielddecreet hebben we in een projectcoördinator voorzien. Hij moet de verschillende administratieve stappen opvolgen en op elkaar doen aansluiten zodat de dossiers geen maanden op de bureaus van ambtenaren blijven liggen. Als het plan-MER, het ontwerp-GRUP, de beslissing over het GRUP en de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning mooi op elkaar aansluiten, kan heel wat tijdswinst worden geboekt. Het lijkt me nuttig, ook inzake de engagementen in uw beleidsnota op het vlak van procedurevereenvoudiging, om een procesanalyse te maken.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer de voorzitter, ik sta achter de achterliggende doelstelling. De doorlooptijd moet maximaal worden ingekort. De vergunningsaanvragen moeten sneller worden behandeld. We moeten rekening blijven houden met een aantal zaken zoals Europese verdragen en andere fundamentele rechtsregels. Beslissingen moeten goed afgewogen zijn en voldoende gemotiveerd. Dat volgt uit de wet op de motiveringsverplichting. Het verdrag van Aarhus heeft te maken met de inspraak van derden in een openbaar onderzoek. Het verdrag van de Espoo handelt over de MER-plicht. Een vergunning moet juridisch kunnen worden bestreden via de Raad van State.

U verwijst naar Frankrijk. Ik heb de Franse wetgeving niet nagekeken. President Sarkozy heeft eens een proefballonnetje opgelaten, maar ik weet niet of dat intussen wetgeving is geworden. Ook hij zal aan de Europese wetgeving moeten voldoen. Ik ga principieel met u akkoord, ik kom daar nog op terug.

Een werkvergadering lijkt mij niet alleen zinvol voor grote investeringsprojecten. Het lijkt me verstandig en nuttig om in de conceptfase al een en ander samen te bekijken en beoordelen. Zoals mevrouw Van Volcem naar voren bracht, is daarvoor zelfs geen wijziging van de codex voor nodig. De codex voorziet in artikel 5.3.2 in de figuur van projectvergaderingen. Ik denk dat dat goed is en moet kunnen vanaf het ogenblik dat er een realistische projectstudie voorhanden is. Het is mijn bedoeling om het besluit van de Vlaamse Regering dat nog nodig is om dat artikel van de codex uit te voeren, in werking te laten treden op 1 april 2010, zoals we ook een aantal andere uitvoeringsbesluiten op dat moment in werking zullen laten treden.

Maar ook nu, ook zonder die codex, worden op verschillende plaatsen al zulke projectvergaderingen georganiseerd, maar op een beperktere schaal dan bedoeld in de codex en zonder dat daarvoor een formele rechtsbasis moet bestaan. In het Agentschap Ruimtelijke Ordening-Onroerend Erfgoed Vlaanderen noemt men dat het driepartijenoverleg, waarbij de aanvrager – vaak vergezeld van de ontwerper –, de gemeente en het agentschap samen zitten om over een voorontwerp te discussiëren. Dat is volgens mij de juiste weg, want het is fout om tot op het einde te wachten en dan vast te stellen dat er problemen zijn. Zeker bij grotere, complexe projecten is het vaak zo dat adviesinstanties al betrokken worden bij een bespreking zodat de input kan worden meegenomen. Dat wordt de ‘dry run’ genoemd. Er wordt dus al even op voorhand gekeken hoe gereageerd zal worden op de voorstellen.

Met de projectontwikkelaars van belangrijke projecten, zoals leidingbeheerders en infrastructuuradministraties, organiseert mijn administratie frequent overleg. Ik denk dat dit de juiste weg is. Ik steun u dus volledig en ik zal ervoor zorgen dat met het uitvoeringsbesluit de stap in die richting, die voorzien is in de codex, nog meer wordt geofficialiseerd.

U vraagt welke initiatieven ik zal nemen. Ik kan al verwijzen naar de Codex Ruimtelijke Ordening die voor de aanvragen bij de gemeenten in elk geval al vanaf 1 september dwingende termijnen oplegt – ze werden vernoemd, ik zal ze niet herhalen. Ook voor aanvragen bij de gewestelijke of de gedelegeerd stedenbouwkundige ambtenaar hebben de aanvragen voor handelingen van algemeen belang of voor publiekrechtelijke of semipublieke rechtspersonen ook vanaf 1 september dwingende termijnen. Het zijn vrij korte termijnen. Ik meen dat op dit vlak al heel wat is gebeurd.

Mijnheer de voorzitter, in de beleidsnota worden een aantal beleidsinitiatieven aangekondigd. Ik neem zeker ook het voorstel mee om het geheel ook eens te bekijken en om een benchmark te doen. Ik denk dat het nuttig en zinvol is dat ik daar met mijn minister Crevits en minister Schauvliege overleg over pleeg en een voorstel uitwerk. Ik stel dus voor om aan de hand van mijn beleidsnota en van het overleg met de twee collega-ministers te bekijken wat er in heel dat planningsproces kan gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de minister, ik ben heel blij dat u principieel akkoord gaat. Ik weet ook wel dat ‘in zes weken’ redelijk snel is, maar soms moeten de zaken zwart-wit worden voorgesteld om iets in beweging te krijgen – dat was mijn bedoeling. Ik wou ons ook niet vergelijken met China. China heeft bepaalde positieve zaken, maar niet alles is er positief.

Wat de 75 dagen betreft, mevrouw Van Volcem, denk ik dat dat veeleer over stedenbouwkundige vergunningen gaat, bij deze projecten moeten er meestal planologische aanpassingen gebeuren, en daarvoor is een langere termijn nodig.

Ik zou hier inderdaad eenzelfde vraag kunnen stellen over kleine bouwvergunningen, maar ik had het vandaag specifiek over grote.

Zoals veel van mijn vragen was deze vraag gebaseerd op een voorbeeld uit de praktijk. Ik kan het u misschien nog eens voorleggen om aan te tonen hoe de zaken soms in hun werk gaan.

Ik heb het gekregen van een vriend: “Om aan te tonen dat we niet theoretisch bezig zijn, kunnen we hier het geval aanduiden van een groep referentieaandeelhouders van nv Unilin Quick-Step die vijf jaar geleden een groot pakket aandelen verkocht heeft. Ze willen dat terug investeren in toerisme en ouderenzorg in België. Actueel hebben ze diverse vakantieparken Hengelhof en Zon en Zee, campings Klein Strand en Stooienduin, hotels Holiday Inn, Accor en Suitehotel in Zeebrugge en in Brussel, seniorieën in Evere en Ukkel, rusthuizen in Harelbeke en Den Haan. Het gaat dus om een heel pak grote projecten.

Ze hebben ze nu in uitbating, uitbreiding, opbouw en/of bouw aanvraag. In al deze exploitaties stellen ze actueel meer dan 500 mensen te werk en mits bekomen van bouw- en exploitatievergunningen kunnen ze nog eens 1000 mensen bijkomend tewerkstellen, maar het aanvragen van bouwvergunningen is een nachtmerrie in Vlaanderen: vijftien grote projectaanvragen worden eindeloos van het kastje naar de muur gestuurd, na vijf jaar staan ze alle vijftien terug op af. Investeerders die duizenden jobs willen creëren en na vijf jaar nog niet één bouwvergunning hebben, is dat normaal?”

Ik stel deze vraag dus ook een beetje als lid van de commissie Werk en Economie. Die mensen hebben geld, ze kunnen investeren, ze zijn goed voor de economie, ze creëren jobs en die zijn zeer goed voor de werkgelegenheid. Ik zou u dus met aandrang willen vragen om zo snel mogelijk werk te maken van de bouwvergunningen zodat ze op een redelijke termijn kunnen worden afgewerkt. En ook als dat nu zeven of acht weken in beslag neemt, zal dat goed nieuws zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mevrouw Mercedes Van Volcem: Ik heb nog een kleine tip. Destijds werd in het kader van ‘herstel het vertrouwen’ een brief gestuurd naar de Vlaamse overheid waarin werd gesteld dat alle dossiers inzake sociale woningen, openbare werken, havens en zo meer bij voorrang behandeld dienden te worden. Men heeft toen effectief al die dossiers geactiveerd.

Misschien kunt u nu een nieuwe omzendbrief sturen naar de Vlaamse administratie waarin staat dat in het teken van ‘herstel de economie’ of van ‘daadkrachtige beslissingen in moeilijke tijden’ de dossiers eerst worden behandeld van iedere onderneming met een bepaalde schaal waaraan tewerkstelling verbonden is, en dat er nu wat minder aandacht wordt besteed aan de zonnepanelen, want het is beter om daaraan niet te veel tijd te verliezen en om de grote investeringen bovenaan te leggen.

De voorzitter: Mevrouw Homans heeft het woord.

Mevrouw Liesbeth Homans: Hoe sneller, hoe beter, daarover zijn we het allemaal eens en daar draait de discussie niet om. Ik blijf een beetje op mijn honger in verband met het definiëren van een groot investeringsproject.

Inzake de suggestie van het afleveren van een voorwaardelijke vergunning blijft er een contradictie bestaan. Wat als het niet doorgaat? Dan zijn er immers kosten gemaakt, en dat is evenmin goed in tijden van crisis.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marcus Vanden Bussche: Het driepartijenoverleg werkt momenteel inderdaad zeer goed bij de gemeenten. Maar dat gaat over de gewestelijke ambtenaar. Het ware misschien goed mocht dat op bepaalde momenten van het jaar, al is het maar tweemaal per jaar, worden uitgebreid naar een vierpartijenoverleg, en dat er dus ook een ambtenaar van het Vlaamse niveau aanwezig zou zijn bij die gesprekken. Ik denk dan aan een vaste ambtenaar, die per gemeente wordt toegewezen. Dat zou veel dossiers vooruithelpen.

Minister Philippe Muylers: Laat ons er proberen voor te zorgen dat investeringen snel kunnen gebeuren, maar wel met voldoende rechtszekerheid en zonder dat we bepaalde Europese afspraken en wetten die we moeten nakomen, met de voeten treden. Iedereen in deze com-

missie denkt blijkbaar in dezelfde richting. Het is ook een basis van mijn beleidsnota. Laten we bekijken hoe we dat kunnen doen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■